

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 09.02.2016 № 2-1

ЗВІТ

**про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених
Загальнодержавною цільовою програмою “Питна вода України”
на 2011–2020 роки**

Київ 2016

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА		3
ВСТУП		4
1. Нормативно-правове, програмне та організаційне регулювання питань реалізації Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011-2020 роки		5
1.1.	Аналіз стану підготовки та оприлюднення Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні	8
1.2.	Аналіз стану розробки та затвердження регіональних та місцевих програм щодо забезпечення населення якісною питною водою в достатній кількості	10
2. Реагування на висновки та пропозиції Рахункової палати за результатами попереднього аудиту		11
3. Аудит планування і здійснення у 2012-2015 роках видатків державного бюджету, передбачених на Загальнодержавну цільову програму “Питна вода України” на 2011-2020 роки		13
3.1.	Планування та здійснення видатків державного бюджету	13
3.2.	Аналіз показників паспортів бюджетних програм	21
4. Використання бюджетних коштів, передбачених на Загальнодержавну цільову програму “Питна вода України” на 2011-2020 роки		23
5. Стан фінансового забезпечення, виконання та досягнення очікуваних результатів Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011-2020 роки		30
ВИСНОВКИ		35
ПРОПОЗИЦІЇ		40
ДОДАТОК 1		42
ДОДАТОК 2		43
ДОДАТОК 3		44

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: План роботи Рахункової палати на 2016 рік.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ щодо планування та використання коштів Державного бюджету України, передбачених у 2012-2015 роках на виконання завдань Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки (далі – Програма), надання оцінки з точки зору результативності та економності їх використання. Оцінка своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон). Повнота виконання у 2012-2015 роках заходів Програми.

Предмет аудиту: порядок планування та використання Мінрегіоном коштів державного бюджету у 2012 році за КПКВК 2751050 “Питна вода України”, у 2013 році за КПКВК 2751860 “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов’янська Донецької області”, у 2014 році за КПКВК 2751570 “Реалізація Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України”. Планування коштів державного бюджету на виконання Програми у 2015 році.

Рух коштів державного бюджету. Нормативно-правові акти, розпорядчі та інші документи, пов’язані з діяльністю учасників бюджетного процесу та виконанням Програми.

Статистична, фінансова, управлінська, бухгалтерська та інша інформація про використання коштів державного бюджету та виконання заходів Програми. Щорічні звіти про результати виконання Програми за 2012-2015 роки.

Об’єкти аудиту: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (державний замовник Програми, головний розпорядник бюджетних коштів); розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня – Департамент житлово-комунального господарства (ЖКГ) Львівської облдержадміністрації; Департамент житлового господарства та інфраструктури Львівської міськради; Управління капітального будівництва Херсонської облдержадміністрації; Департамент ЖКГ та паливно-енергетичного комплексу Херсонської облдержадміністрації; Департамент ЖКГ та будівництва Дніпропетровської облдержадміністрації, Департамент розвитку інфраструктури та ЖКГ Одеської облдержадміністрації.

Термін проведення аудиту та підготовки Звіту: 28 жовтня 2015 року – 1 лютого 2016 року.

Критерії аудиту:

- *щодо законності:* відповідність управлінських рішень, відомчих нормативно-правових та розпорядчих актів об’єктів аудиту положенням чинного законодавства;

- *щодо результативності*: досягнення результативних показників паспортів бюджетних програм, ступінь досягнення очікуваних результатів виконання Програми;

- *оцінка економності* – стан досягнення об'єктами аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу ресурсів.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

часові: планування та використання бюджетних коштів, а також аналіз стану виконання Програми за 2012-2015 роки;

географічні: використання бюджетних коштів на центральному (м. Київ) та регіональному рівнях (Одеська, Львівська, Дніпропетровська та Херсонська області).

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, програмних, розпорядчих актів, пов'язаних з предметом аудиту; перевірка планових і звітних матеріалів головного розпорядника бюджетних коштів, перевірка руху бюджетних коштів; аналіз звітів про виконання Програми; перевірка і аналіз договорів, актів виконаних робіт; аналіз матеріалів попередніх контрольних заходів Рахункової палати; опитування посадових осіб об'єктів аудиту; направлення запиту Мінрегіону щодо виконання у 2012-2015 роках завдань і заходів Програми та опрацювання попередньої інформації, отриманої від Міністерства на цей запит.

За результатами перевірки **складено 7 актів аудиту** (2 акти підписано із зауваженнями) **та 15 актів огляду**.

ВСТУП

Забезпечення гарантованих Конституцією України та чинним законодавством прав громадян на екологічну безпеку шляхом достатнього та за встановленими нормативами забезпечення питною водою, що є метою Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки, – одне з найважливіших завдань держави. Поліпшення якості питної води визначено одним з основних напрямів державної політики з питань національної безпеки України в екологічній сфері¹.

Загалом питання водозабезпечення, у т.ч. громадян питною водою, є надзвичайно складним та багатогранним. Розв'язання цієї проблеми можливе лише в умовах системного та комплексного вирішення цілої низки питань: необхідність оптимізації водоспоживання, захист територій і населених пунктів від шкідливої дії води, збереження і відтворення водних ресурсів, охорона джерел питного водопостачання, будівництво та реконструкція водопровідних та каналізаційних очисних споруд, доочищення питної води із застосуванням новітніх технологій та інше. Правові, економічні та організаційні засади реалізації цих питань регламентуються численними нормативно-правовими

---

¹Закон України від 19.06.2003 № 964-IV “Про основи національної безпеки України” (ст. 8).

актами та покладені на різні органи державної виконавчої влади, а також регіональну владу.

На сьогодні за рівнем водозабезпечення Україна займає одне з останніх місць серед країн Європи. Системами централізованого водопостачання та водовідведення охоплено 80 відс. та 60 відс. населених пунктів відповідно, в сільській місцевості – 21,8 відсотка. **Якість питної води за окремими фізико-хімічними показниками не відповідає нормативним вимогам.** У багатьох населених пунктах, особливо у сільській місцевості, **виробничі потужності, необхідні для очищення питної води до таких вимог, відсутні.** В окремих населених пунктах **продовжується** надання послуг з централізованого водопостачання **за графіками** – вранці і ввечері.

В аварійному стані перебуває 38 відс. водопровідних та 36,4 відс. каналізаційних мереж, 30 відс. насосних агрегатів на водопровідних та 35 відс. на каналізаційних насосних станціях потребують заміни. Рівень втрат і неврахованих витрат становить 30,2 відс. в середньому по Україні. Існує **потенційна загроза ускладнення санітарно-епідемічної ситуації** внаслідок недостатнього очищення стічних вод та накопичення утворених осадів.

Актуальність теми полягає в тому, що забезпечення питною водою стосується кожної людини, якість води безпосередньо впливає на стан її здоров'я, адже, за твердженнями ВООЗ, більш як 80 відс. хвороб, які має людина, пов'язані з якістю води, яку вона п'є.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ, ПРОГРАМНЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ЦІЛЬОВОЇ ПРОГРАМИ “ПИТНА ВОДА УКРАЇНИ” НА 2011–2020 РОКИ

Правові, економічні та організаційні засади функціонування системи питного водопостачання визначені Законом України “Про питну воду та питне водопостачання”² (далі – Закон № 2918). Тлумачення термінів, які використані у Звіті, наведено у додатку 1 (глосарій).

Водним кодексом України³ передбачено, що з метою здійснення цілеспрямованої і ефективної діяльності щодо задоволення потреб населення та галузей економіки у воді, збереження, раціонального використання і охорони вод розробляються відповідні державні цільові та регіональні програми. Їх реалізація здійснюється за рахунок коштів держбюджету, місцевих бюджетів, коштів підприємств та інших коштів. Необхідність розроблення та реалізації державних, регіональних та місцевих програм у сфері питної води та питного водопостачання визначена також Законом № 2918 (статті 10, 12, 13).

У березні 2005 року з метою реалізації державної політики стосовно забезпечення населення якісною питною водою Верховною Радою України було затверджено першу редакцію Загальнодержавної програми “Питна вода

² Закон України від 10.01.2002 № 2918-III.

³ Водний кодекс України від 06.06.95 № 213/95-ВР (ст. 12).

України” на 2006–2020 роки⁴. В подальшому у зв’язку із необхідністю уточнення завдань і заходів, обсягів та джерел фінансування, строків виконання Програми⁵, а також за ініціювання Президентом України проведення ряду реформ, зокрема у сфері житлово-комунального господарства, виникла необхідність внесення змін до неї⁶. Мінрегіон розробив відповідний проект змін до Програми, який Уряд вніс на розгляд Парламенту.

У жовтні 2011 року прийнято Закон⁷, відповідно до якого Програма викладена у новій редакції.

Оптимальним варіантом розв’язання проблеми забезпечення громадян питною водою Програмою у новій редакції визначено:

- реалізацію державної політики щодо розвитку та реконструкції систем централізованого водопостачання та водовідведення;
- охорону джерел питного водопостачання;
- доведення якості питної води до вимог державних стандартів;
- нормативно-правове забезпечення у сфері питного водопостачання та водовідведення;
- розробку та впровадження науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок із застосуванням новітніх матеріалів, технологій, обладнання та приладів.

Разом з тим Програмою окреслені шляхи розв’язання цієї проблеми, які відображено у її завданнях і заходах. Водночас такий напрям, як *“Приведення до нормативних вимог зон санітарної охорони та водоохоронних зон джерел питного водопостачання, проведення оцінки екологічного та гігієнічного стану джерел питного водопостачання на відповідність установленим вимогам”*, у завданнях і заходах Програми не визначено та не деталізовано, що унеможлиблює його виконання.

Паспортом Програми передбачено: її державний замовник – Мінрегіон; керівник – Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; виконавці заходів: Мінрегіон, Рада міністрів АР Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації. Обліковий код Програмі присвоєно 27.03.2012⁸.

У порушення вимог ст. 8 Закону⁹ (далі – Закон № 1621) **Мінрегіон, як державний замовник, керівника Програми не призначив** (відповідний розпорядчий акт не приймався).

⁴ Закон України від 03.03.2005 № 2455-IV.

⁵ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 № 223-р.

⁶ Постанова Кабінету Міністрів України від 22.06.2011 № 704.

⁷ Закон України від 20.10.2011 № 3933-IV “Про внесення змін до Закону України “Про Загальнодержавну програму “Питна вода України” на 2006-2020 роки” (чинний з 13.11.2011).

⁸ Наказ Мінекономрозвитку від 27.03.2012 № 411.

⁹ Закон України від 18.03.2004 № 1621-IV “Про державні цільові програми”.

Фактично, з 13.11.2011 Програма позбавлена більшості недоліків попередньої її редакції. Проте досі окремі її положення не відповідають вимогам ст. 9 Закону № 1621.

Наприклад, Програма не містить порівняльного аналізу можливих варіантів та обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми з метою визначення оптимального варіанта. Як у паспорті, так і в додатку 2 до Програми відсутній чіткий розподіл обсягу коштів у розрізі “інших джерел фінансування Програми”.

Порядком взаємодії та координації роботи, пов'язаної з виконанням Загальнодержавної програми “Питна вода України” на 2006-2020 роки¹⁰ (далі – Порядок № 118), передбачено, що координацію роботи міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій з питань виконання Програми здійснюють міжвідомча та регіональні комісії.

Довідково. Міжвідомча комісія: щороку готує та вносить Мінбуду пропозиції щодо обґрунтування обсягів виконання робіт та їх фінансування з держбюджету з урахуванням пропозицій регіональних комісій, а у разі потреби – щодо коригування заходів Програми; подає щороку до 1 квітня Мінбуду звіт та інформацію про хід виконання завдань Програми. Регіональні комісії повинні готувати та вносити обласним та міським держадміністраціям, органам місцевого самоврядування пропозиції щодо коригування завдань регіональних програм. Також ці комісії повинні подавати щороку до 1 березня міжвідомчій комісії звіт та інформацію про хід виконання регіональних програм.

Міжвідомча комісія була утворена Мінбудом у травні 2006 року¹¹. Водночас цим наказом затверджено положення про Міжвідомчу комісію, визначено її персональний склад. Положенням призначено, що Міжвідомча комісія проводить свої засідання у разі необхідності, але не рідше одного разу на півріччя. Фактично, діяльність Міжвідомчої комісії була формальною. **Засідання Міжвідомчої комісії у 2012-2015 роках не проводилися.** Кабінет Міністрів України та Мінрегіон проігнорували рекомендацію Рахункової палати за результатами попереднього аудиту щодо забезпечення належної її діяльності.

Мінрегіон не володіє інформацією щодо утворення і діяльності регіональних комісій. Відповідно, **в Мінрегіоні (Міжвідомчій комісії) відсутні і звіти цих комісій** про хід виконання регіональних програм, що суперечить Порядку № 118.

Перевірками встановлено, що **регіональні комісії також практично не діяли.** Наприклад, **регіональна комісія з питань взаємодії та координації роботи щодо виконання програми “Питна вода Дніпропетровщини на 2006-2020 роки”¹² фактично не працювала. За 2012-2013 роки відбулось три її засідання, за 2014-2015 роки – жодного.** Інформація щодо подання Міжвідомчій комісії звіту та інформації про хід виконання заходів регіональної

¹⁰ Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.2006 № 118.

¹¹ Наказ Мінбуду від 18.05.2006 № 169.

¹² Затверджена розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 03.10.2006 № 411-р-06.

програми, як передбачено Порядком № 118, в Департаменті житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської ОДА відсутня.

За Програмою центральний орган виконавчої влади з питань ЖКГ подає щороку під час підготовки проекту державного бюджету на відповідний рік обґрунтування обсягів робіт та їх фінансування з держбюджету з урахуванням пропозицій міжвідомчої та регіональних комісій. Фактично, **цей механізм фінансування за пропозиціями міжвідомчої та регіональних комісій не діє**.

Крім того, Порядок № 118 прийнято на виконання Програми, яка була чинною до 13.11.2011 та якою передбачалось безліч виконавців для реалізації її заходів. Ураховуючи зміни в структурі центральних органів виконавчої влади, **його норми в цілому потребують перегляду на відповідність вимогам чинного законодавства**.

Слід зазначити, що Мінрегіоном в грудні 2012 року¹³ було утворено **Раду з питань якості питної води** (далі – Рада) та затверджено положення про неї.

Довідково. Основними завданнями Ради, зокрема, є визначення пріоритетних напрямів та методологічних засад проведення наукових досліджень і розробок з питань якості питної води, підготовка пропозицій щодо вдосконалення соціально-економічної, технічної політики, розгляд питань щодо доцільності розробки проектів законодавчих актів та надання рекомендацій щодо впровадження сучасних технологій з питань якості питної води.

Проте засідання Ради з питань якості питної води у 2013-2015 роках не проводилися. Отже, існування Ради є формальним, її вплив на вирішення питань якості питної води відсутній.

Таким чином, **нормативно-правове та організаційне забезпечення виконання завдань і заходів Програми було недосконалим. Мінрегіон у 2012-2015 роках як державний замовник Програми не здійснював у повному обсязі загального керівництва її виконання. Утворені Міжвідомча комісія та Рада з питань якості питної води фактично не діяли. Разом з тим Мінрегіон не володіє інформацією щодо діяльності регіональних комісій. Як наслідок, існування цих органів є суто декларативним, їх вплив на виконання Програми та вирішення питань якості питної води відсутній. Нормативно визначений порядок взаємодії та координації роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій з питань виконання Програми не застосовувався.**

1.1. Аналіз стану підготовки та оприлюднення Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні

Статтею 9 Закону № 2918 визначено, що кожному споживачеві питної води державою гарантується право вільного доступу до інформації про якість питної води. З цією метою **центральний орган виконавчої влади, що реалізує**

---

¹³ Наказ Мінрегіону від 21.12.2012 № 644.

державну політику у сфері ЖКГ, щороку готує і оприлюднює Національну доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні. Порядок підготовки та оприлюднення Нацдоповіді затверджено Урядом ще у 2004 році¹⁴ (далі – Порядок № 576).

Порядком № 576 визначено, що доповідь готується спеціально утвореною комісією протягом січня–червня кожного року, а у липні ця доповідь вже має бути оприлюднена в засобах масової інформації.

Водночас визначено сферу відповідальності та обсяги інформації, що надається задіяними у її підготовці органами влади, а також структуру Національної доповіді. Крім того, визначено одинадцять центральних органів виконавчої влади, які надають інформацію та представники яких беруть участь у її підготовці¹⁵.

Аудитом встановлено, що **ігноруючи рекомендації Рахункової палати**¹⁶, **Порядок № 576 не було актуалізовано Кабінетом Міністрів України відповідно до змін, які відбулися наприкінці 2010 року** у структурі центральних органів виконавчої влади. Зокрема, не враховано, що окремі з органів центральної виконавчої влади були ліквідовані або реорганізовані, а у деяких змінені назви. Лише у 2015 році Мінрегіон підготував проект урядового рішення¹⁷. Висновок Мін'юсту до проекту датовано 30.09.2015. Станом на 01.02.2016 проект знаходиться на затвердженні в Уряді. Терміни та етапи підготовки Нацдоповіді за Порядком № 576 та проектом постанови наведено у додатку 2.

Діяльність Мінрегіону щодо підготовки та оприлюднення Нацдоповіді у 2012-2015 роках здійснювалася незадовільно. Всупереч постанові Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 576 комісія для щорічної її підготовки Мінрегіоном не створювалась. Доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання у 2012 році була підготовлена та оприлюднена на веб-сайті лише у жовтні 2013 року, або із запізненням на 3 місяці від встановленого п. 2 Порядку № 576 строку.

Довідково. Виконавця робіт з підготовки Нацдоповіді у 2012 році було визначено за результатами проведених Мінрегіоном відкритих торгів.

Встановлено, що при підготовці Національної доповіді за 2012 рік **Мінрегіоном не були враховані зауваження, на яких наголошувала Рахункова палата за результатами попереднього аудиту. Так, розділи доповіді за 2012 рік, як і в Нацдоповіді за 2009 рік, не в повному обсязі характеризують результати моніторингу якості питної води, відхилення за**

¹⁴ Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 576.

¹⁵ Держжитлокомунгосп, МОЗ, Мінприроди, Мінагрополітики, Міноборони, Мінпаливенерго, Мінпромполітики, Мінтранс, МНС, Держводгосп, Держгеонадра.

¹⁶ Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на Загальнодержавну програму “Питна вода України” на 2006-2020 роки (затверджено постановою Колегії Рахункової палати від 22.02.2012 № 3-1).

¹⁷ Проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 576”.

органолептичними та токсикологічними показниками її якості від вимог діючих нормативів і стандартів, які потребують негайного вирішення, в цілому по Україні. **Відсутні чіткі висновки** щодо показників покращення (погіршення) забезпечення населення питною водою гарантованої якості.

В розділі “Інформація щодо стану реформування та розвитку водного сектору” **не відображено** впровадження нових форм управління підприємствами, фінансово-економічного стану підприємств питного водопостачання, рекомендацій з реформування сектору.

Національні доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у **2013 та 2014 роках**, які мало готувати Міністерство¹⁸, **станом на 01.02.2016 відсутні**.

Унаслідок вилучення¹⁹ розробки Нацдоповіді за 2013 рік з Переліку наукових та науково-технічних розробок Мінрегіону²⁰, роботи з її підготовки не фінансувалися.

У 2015 році Мінрегіоном проведено відкриті торги із закупівлі послуг “Проведення аналізу стану водопровідно-каналізаційного господарства та підготовка Нацдоповіді про якість питної води та стан питного водопостачання за 2014 рік”. Однак на підставі абзацу сьомого частини 1 ст. 30 Закону²¹, а саме в разі відхилення всіх пропозицій конкурсних торгів, торги відмінено.

Отже, **Мінрегіоном у порушення вимог Закону України “Про питну воду та питне водопостачання” (ст. 9, 11) не підготовлені Національні доповіді** про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у **2013 та 2014 роках**. Як наслідок, **права органів державної влади, громадських організацій, підприємств, установ та громадян на інформацію про якість питної води, причини забруднення цієї води, порядок розрахунку тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення порушені**.

1.2. Аналіз стану розробки та затвердження регіональних та місцевих програм щодо забезпечення населення якісною питною водою в достатній кількості

Законом²² зобов’язано Раду міністрів АР Крим, обласні, Київську і Севастопольську міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування у тримісячний термін з дня набрання ним чинності²³ скоригувати і затвердити відповідно до завдань Програми регіональні та місцеві програми (заходи) щодо забезпечення населення якісною питною водою в достатній кількості (п. 4).

¹⁸ Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30.04.2014 № 197 (пп. 18 п. 4).

¹⁹ Наказ Мінрегіону від 19.08.2014 № 228.

²⁰ Затверджено наказом Мінрегіону від 19.06.2014 № 173.

²¹ Закон України від 10.04.2014 № 1197 “Про здійснення державних закупівель”.

²² Закон України від 03.03.2005 № 2455 (в редакції Закону України від 20.10.2011 № 3933).

²³ з 13.11.2011.

Аудитом встановлено, що **10 держадміністрацій** (Дніпропетровська, Донецька, Київська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернігівська обласні та Київська міська державні адміністрації) **не скоригували та не затвердили зміни до своїх програм**. Решта обласних (15 од.) та Севастопольська міська держадміністрації **скоригували та затвердили** зміни до своїх програм з порушенням терміну (від 3 днів до 10 місяців). Наприклад, програма “Питна вода України” у Львівській області на 2012 рік, **затверджена із порушенням строку на 4,5 місяця**, програма “Питна вода Херсонщини” на 2012–2020 роки – **майже на 3 місяці**.

Крім того аудитом встановлено, що Львівська міська рада **взагалі не затверджувала міську програму** щодо забезпечення населення якісною питною водою в достатній кількості. Окремі заходи Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки в частині оптимізації роботи систем централізованого водовідведення передбачені Комплексною програмою модернізації каналізаційного господарства м. Львова на 2012–2015 роки.

Отже, **керівництвом більшості регіонів країни внаслідок неналежного виконання своїх повноважень не були вчасно скориговані та затверджені відповідно до завдань Програми регіональні та місцеві програми**. Тим самим **було порушено вимоги п. 4 Закону України від 03.03.2005 № 2455 (в редакції Закону України від 20.10.2011 № 3933)**. Крім того, таке становище не сприяло вирішенню питань із поліпшення якості питної води на регіональному рівні.

Таким чином, у порушення вимог Закону України “Про Загальнодержавну цільову програму “Питна вода України” на 2011-2020 роки”, станом на 01.01.2016 **не скоригували та не затвердили** відповідно до завдань Програми **свої регіональні та місцеві програми (заходи)** щодо забезпечення населення якісною питною водою в достатній кількості Дніпропетровська, Донецька, Київська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернігівська обласні та Київська міська державні адміністрації. Фактично **актуалізація завдань цих програм не проводилась**. Решта відповідних регіональних та місцевих програм **прийняті та скориговані здебільшого несвоєчасно**. Обласними та місцевими держадміністраціями **не забезпечено створення належних нормативних та організаційних умов** для вирішення найгострішого питання – забезпечення населення регіону якісною питною водою у достатній кількості.

2. РЕАГУВАННЯ НА ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ

Рахунковою палатою у 2012 році проведено аудит ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на Загальнодержавну програму “Питна вода України” на 2006-2020 роки (постанова Колегії Рахункової палати від 22.02.2012 № 3-1). Про результати аудиту було

поінформовано Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України та Раду національної безпеки і оборони України.

Мінрегіону направлений Висновок Колегії Рахункової палати (від 22.02.2012 № 8/3-1), який містив рекомендації щодо усунення виявлених порушень та недоліків.

У свою чергу, Міністерство²⁴ у березні 2012 року поінформувало Рахункову палату, що зауваження ґрунтовно опрацьовані та рекомендовані для врахування в подальшій роботі. Однак **план заходів** із усунення виявлених порушень **не розроблявся**. Жодної **інформації** про стан виконання рекомендацій Рахункової палати **Мінрегіон у 2012–2015 роках взагалі не надавав**.

Колегія Рахункової палати рекомендувала Мінрегіону:

1. Забезпечити належний рівень збирання та узагальнення даних з регіонів про виконані за бюджетні кошти роботи за Загальнодержавною програмою “Питна вода України”. Встановлено, що 5 областей (Вінницька, Миколаївська, Полтавська, Рівненська та Чернігівська) із 24 та АР Крим відреагували на доручення Кабінету Міністрів України²⁵ та надали інформацію Рахунковій палаті щодо розроблених змін та доповнень до місцевих програм. Фактично, **пропозиція Рахункової палати не виконана**.

Дані з регіонів Мінрегіоном не збирались. Лише на запит контрольної групи Рахункової палати в ході проведення аудиту Мінрегіон звернувся до місцевих органів влади і отримав інформацію щодо розроблених змін до регіональних програм, а також дані про обсяги їх фактичного фінансування.

2. Зобов'язати Мінрегіон АР Криму вжити заходів та забезпечити у повному обсязі введення в експлуатацію та належне функціонування встановлених у 2010 році колективних установок доочистки води. Мінрегіон повідомив, що по 49 колективних установках доочистки води видано декларації про готовність об'єктів, по 21 об'єкту утворено комісію та передано на баланс відповідним органам місцевого самоврядування.

Враховуючи, що об'єкти колективних установок знаходяться на тимчасово окупованих територіях, інформація щодо введення в експлуатацію та функціонування встановлених установок в Мінрегіоні відсутня. Отже, **пропозиція Рахункової палати у повному обсязі не виконана**.

3. Визначати у паспортах бюджетних програм та у звітах про їх виконання належні результативні показники, які б достовірно характеризували заходи, що здійснюються. Результати теперішнього аудиту засвідчили, що **Мінрегіон продовжує не дотримуватися Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання**. **Паспорти** бюджетної програми знову **не містять належних результативних показників**, які є підставою для оцінки результатів виконання бюджетної програми та ефективності використання коштів. Визначені Мінрегіоном у паспортах бюджетної програми за КПКВК 2751050 на 2012 рік та КПКВК 2751860 на

²⁴ Лист від 20.03.2012 № 7/11-4473.

²⁵ Доручення Кабінету Міністрів України від 27.03.12 №11320/1/-12.

2013 рік результативні показники не відображають ступеня досягнення поставленої мети, виконання завдань цих програм. Аналіз показників паспортів бюджетних програм наведено у розділі 3 Звіту.

Отже, порушення з боку Мінрегіону набули системного характеру. Рекомендація Рахункової палати не виконана.

4. Вжити заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень та притягнення до відповідальності винних осіб. За інформацією Міністерства²⁶, воно “не може притягнути до відповідальності винних осіб, пояснюючи це тим, що у зв’язку з численними кадровими змінами в апараті та оптимізацією центральних органів влади, оскільки вони не є працівниками Мінрегіону”. На виконання доручення Прем’єр-міністра України Мінрегіон²⁷ поінформував, що керівник структурного підрозділу та головний спеціаліст, які були відповідальними за формування показників бюджетної програми “Реконструкція та будівництво систем централізованого водовідведення”, звільнені.

Слід вказати, що тричі проводились засідання профільних комітетів, в яких брали участь представники Рахункової палати, на яких вирішувались питання погашення кредиторської заборгованості за виконані роботи за Програмою та забезпечення населення України якісною питною водою. Проте ця інформація має фрагментарний характер і не була систематизована. Реальних пропозицій, зокрема законодавчих та фінансових, щодо пошуку ресурсів Мінрегіон та Мінфін в процесі реалізації Програми не надали, що свідчить про її недофінансування.

Таким чином, пропозиції і рекомендації Рахункової палати, за результатами попереднього аудиту, Мінрегіоном у повному обсязі не реалізовані. План заходів із усунення виявлених порушень не розроблявся. Послідовні заходи щодо їх виконання не вживалися. Належний рівень збору та узагальнення даних з регіонів про виконання Програми Мінрегіоном не забезпечено. Порушення та недоліки, виявлені під час попереднього аудиту, продовжуються та набули системного характеру.

3. АУДИТ ПЛАНУВАННЯ І ЗДІЙСНЕННЯ У 2012-2015 РОКАХ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ НА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНУ ЦІЛЬОВУ ПРОГРАМУ “ПИТНА ВОДА УКРАЇНИ” НА 2011-2020 РОКИ

3.1. Планування та здійснення видатків державного бюджету

Програмою визначено, що фінансування її завдань і заходів здійснюється за рахунок коштів держбюджету на підставі обґрунтованих Мінрегіоном обсягів робіт з урахуванням пропозицій міжвідомчої та регіональних комісій. Водночас потреба в коштах держбюджету на 2012-2015 роки визначалася Мінрегіоном без належних обґрунтувань та розрахунків. Як уже

²⁶ Лист від 20.03.2012 № 7/11-4473.

²⁷ Лист від 07.11.2012 № 7/7-18120.

зазначалося, засідання **Міжвідомчої комісії не проводилися і пропозиції у фінансуванні завдань і заходів Програми не подавалися.** Пропозиції регіональних комісій в Мінрегіоні (Міжвідомчій комісії) **відсутні.**

Програмою визначено, що її обсяги фінансування уточнюються щорічно під час підготовки проектів державного та місцевих бюджетів у межах видатків, призначених головному розпоряднику коштів, відповідальному за виконання завдань і заходів Програми. Мінрегіон при плануванні видатків держбюджету на виконання Програми на 2012–2015 роки щороку передбачав виконання окремої бюджетної програми.

Під час підготовки бюджетного запиту на **2012 рік за КПКВК 2751050 “Питна вода України”** Мінрегіон визначив **потребу** в коштах держбюджету у сумі **237400,0 тис. грн, що відповідало показникам Програми на цей рік.**

Законом²⁸ України про держбюджет на 2012 рік видатки за КПКВК 2751050 були передбачені Мінрегіону у сумі **200000,0 тис. грн** (загальний фонд), або 85,0 відс. потреби.

При плануванні видатків на **2013 рік** Мінрегіон, як і у попередньому році, пропонував виконання бюджетної програми за КПКВК 2751050. **Потреба** у коштах визначалася в обсязі **272500,0 тис. грн**, що передбачено Програмою на цей період. Проте Законом про держбюджет²⁹ **бюджетні призначення Мінрегіону за цією бюджетною програмою на 2013 рік не встановлено.**

Слід зазначити, що за результатами виконання бюджетної програми за КПКВК 2751050 у **2012 році утворилася кредиторська заборгованість.** З метою її погашення Мінрегіон неодноразово звертався до Мінфіну щодо внесення змін до закону про держбюджет на 2013 рік. Однак **ці пропозиції Мінфіном не були підтримані.**

При плануванні видатків на **2014 рік** Мінрегіон передбачав продовження виконання бюджетної програми за КПКВК 2751050, а її обсяг визначено у сумі 598841,7 тис. грн з урахуванням кредиторської заборгованості за 2012 рік, а також фінансування, що передбачалося Програмою у 2013–2014 роках.

У **2014 році** Мінрегіону передбачено³⁰ видатки за новою бюджетною програмою за КПКВК 2751570 “Реалізація Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” в сумі **180000,0 тис. грн** (спеціальний фонд), які з 16.04.2014³¹ **зменшено до 31864,6 тис. гривень.**

Джерелом формування спецфонду на здійснення завдань і заходів Програми є **надходження, отримані від екологічного податку**³². Аудитом встановлено, що 2014 рік був єдиним роком, за яким фінансування Програми планувалося за кошти спецфонду.

Довідково. Бюджетну програму за КПКВК 2751570 включено до Переліку програм, які потребують внесення змін до існуючих порядків використання коштів державного

²⁸ Від 22.12.2011 № 4282-VI.

²⁹ Закон України від 06.12.2012 № 5515-VI.

³⁰ Закон України від 16.01.2014 № 719-VII.

³¹ Закон України від 27.03.2014 № 1165-VII.

³² П. 2 ст. 11 Закону про держбюджет на 2014 рік з урахуванням останніх змін.

бюджету за рішенням Уряду або головного розпорядника коштів за погодженням Мінфіну³³.

Водночас у **2014 році фінансування завдань і заходів Програми було зірвано**. Мінрегіон надіслав на погодження до Мінекономрозвитку проект постанови “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 №141” лише 22.04.2014. Станом на 26.05.2014 погодження від Мінекономрозвитку **не отримано**. Листом від 29.05.2014 Мінрегіон вдруге звернувся до Мінекономрозвитку, який погодив проект лише 03.06.2014. Висновок Мін’юсту одержано 25.06.2014. В результаті, **Мінрегіон** надав Уряду проект порядку використання коштів для фінансування Програми лише у липні 2014 року³⁴. За результатами розгляду на Урядовому комітеті з питань регіонального розвитку³⁵ проект урядового рішення було відхилено у зв’язку із внесенням змін до Закону про Державний бюджет України на 2014 рік. Змінами до закону про державний бюджет³⁶, **видатки на реалізацію Програми за КПКВК 2751570 було знято у повному обсязі**.

Під час складання бюджетного запиту **на 2015 рік ні Мінфіном, ні Мінрегіоном Програма не визначена як пріоритетна державна цільова програма**. **В порушення п. 4 розділу 1 інструктивного листа Мінфіну щодо підготовки бюджетних запитів³⁷ детальні розрахунки та економічні обґрунтування щодо виділення бюджетних коштів на виконання Програми Мінрегіоном не здійснювалися**. Мінрегіоном потреба в коштах держбюджету на 2015 рік на реалізацію завдань і заходів Програми була визначена формально – в цілому на три роки (2015–2017 рр.).

Належну і результативну співпрацю з Мінфіном щодо планування видатків державного бюджету на реалізацію Програми Мінрегіоном не забезпечено. Як наслідок, у державному бюджеті на 2015 рік бюджетна програма на ці цілі відсутня. Отже, стан планування видатків з держбюджету на Програму є незадовільним, а дії Мінрегіону та Мінфіну були непослідовними і безсистемними.

Довідково. У Законі України від 25.12.2015 № 928-VIII “Про Державний бюджет України на 2016 рік” видатки на реалізацію завдань і заходів Програми відсутні.

Починаючи з **2013 року фінансування завдань і заходів Програми з державного бюджету за окремою бюджетною програмою практично не здійснювалося, що унеможливило її виконання і було по суті призупинено**.

Аналізом бюджетних програм Мінрегіону встановлено, що Загальнодержавна цільова програма “Питна вода України” на 2011–2020 роки у 2012-2015 роках була підставою для виконання лише однієї бюджетної програми (КПКВК 2751050, 2751570). Аудитом встановлено, що фінансування об’єктів і заходів з водопостачання та водовідведення, спрямованих на

³³ Витяг з протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 05.02.2014 № 8.

³⁴ Лист Мінрегіону від 11.07.2014 № 12/20/9-150.

³⁵ Протокол засідання № 9 від 31.07.2014.

³⁶ Закон України від 31.07.2014 № 1622-VII (набрав чинності 03.08.2014).

³⁷ Лист Мінфіну від 04.07.2014 № 31-04110-09-5/17094.

покращення якості води та очищення стічних вод, здійснюється також в рамках передбаченої у держбюджеті бюджетної програми “Державний фонд регіонального розвитку”, головним розпорядником якої є Мінфін. Наприклад, до Переліку об’єктів і заходів, що фінансуються у 2012 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку³⁸, включено реконструкцію підвідного водогону до селища Васильківське Дніпропетровської області. Отже, виконання робіт на об’єктах водопровідно-каналізаційного господарства **фінансувалося поза бюджетною програмою “Питна вода України” (КПКВК 2751050)**, що підтверджено у ході проведення аудиту³⁹.

Крім того, у 2013 році запроваджено нову бюджетну програму, спрямовану на покращення систем водопостачання окремого міста – КПКВК 2751860 “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов’янська Донецької області”. Аналіз планування та фінансування за цією бюджетною програмою наведено у Звіті нижче.

Інформація про планові та фактичні обсяги фінансування за бюджетними програмами КПКВК 2751050 та КПКВК 2751570 у 2012–2015 роках наведена у табл. 1.

Таблиця 1

Планові та фактичні обсяги фінансування за бюджетними програмами за КПКВК 2751050 та КПКВК 2751570 у 2012-2015 роках

(тис. грн)

КПКВК	передбачено Програмою	затверджено	затверджено зі змінами	надійшло коштів	касові видатки	Кредиторська заборгованість	повернено до бюджету
2012							
2751050 загальний фонд	237400,0	200000,0	200000,0	200000,0	102682,3	12697,7	97317,7
спеціальний фонд		-	7617,3	444,8	7428,6	385,4	-
Усього	237400,0	200000,0	207617,3	200444,8	110110,9	13083,1	97317,7
2013							
2751050	272500,0	-	-	-	-	-	-
2014							
2751570 спеціальний фонд	311700,0	180000,0	-	-	-	-	-
2015							
2751570	345200,0	-	-	-	-	-	-
Разом	1166800,0	380000,0	207617,3	200444,8	110110,9	13083,1	97317,7

³⁸ Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.04.2012 № 243-р.

³⁹ Лист Тернопільської ОДА від 27.11.2015 № 04-5580/27-05.

Наведені в табл. 1 дані свідчать, що у 2012–2015 рр. із передбаченого Програмою обсягу фінансування на її реалізацію в сумі 1166800,0 тис. грн у держбюджеті затверджено **380000,0 тис. грн** (33 відсотка).

У періоді, який перевірявся, механізм використання коштів бюджетної програми за КПКВК 2751050 визначався Порядком № 141⁴⁰.

Згідно з цим Порядком головним розпорядником бюджетних коштів є Мінрегіон, розпорядниками коштів нижчого рівня – Мінрегіон АР Крим, структурні підрозділи з питань будівництва та ЖКГ держадміністрацій; сільські, селищні, міські ради, одержувачами бюджетних коштів – підприємства державної чи комунальної форми власності, які провадять діяльність у сфері водопостачання та водовідведення. Схема руху коштів, передбачених у 2012 році за бюджетною програмою КПКВК 2751050, наведена у додатку 3.

Внесеними у квітні 2012 року змінами до Порядку № 141 передбачено, що **бюджетні кошти спрямовуються на реалізацію завдань і заходів Програми** на підставі відбору проектів у порядку, затвердженому Мінрегіоном.

Водночас затверджений Мінрегіоном у 2012 році **Порядок проведення відбору проектів з реалізації заходів Програми набув чинності лише у серпні – через чотири місяці**⁴¹, що в свою чергу призвело до затягування у проведенні відбору за проектами. Як наслідок, перше засідання Комісії відбулося лише у вересні, тобто ще через місяць від початку її дії⁴². Це **обмежило у часі виконання заходів бюджетної програми.**

У 2012 році Мінфін ще на стадії планування за бюджетною програмою КПКВК 2751050 визначив нерівномірний помісячний розпис асигнувань держбюджету, згідно з яким все фінансування планувалося на IV квартал. У подальшому за ініціативи Мінрегіону Мінфін переніс асигнування на II квартал для погашення кредиторської заборгованості за виконані роботи у 2011 році.

Мінрегіоном порушувалися окремі вимоги Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ⁴³. Наприклад, в **порушення п. 47 Порядку**, яким визначено, що у разі внесення змін кошториси не перезатверджуються, у 2012 році за КПКВК 2751050 Мінрегіоном фактично було затверджено новий кошторис⁴⁴.

⁴⁰ Порядок, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 141 (із змінами і доповненнями від 05.04.2012 № 273).

⁴¹ Наказ Мінрегіону від 06.07.2012 № 337 набув чинності з 06.08.2012.

⁴² Протокол засідання Комісії від 03.09.2012 № 1.

⁴³ Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228.

⁴⁴ Мінрегіон 26.10.2012 вдруге затвердив Управлінню капітального будівництва Херсонської ОДА кошторис на 2012 рік у сумі 841,0 тис. грн (перший кошторис затверджено на 9449,3 тис. гривень).

В порушення п. 22 Порядку Мінрегіоном не складалися розрахунки або економічні обґрунтування до проектів кошторисів у 2014 році за КПКВК 2751570.

Порядком № 141 (пп. 14, 15) визначено, що розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачі бюджетних коштів подають щомісяця до 20 числа Мінрегіону звіти про використання бюджетних коштів у розрізі проектів. У свою чергу Мінрегіон подає щомісяця до 25 числа Мінфіну звіт про використання бюджетних коштів за формою, встановленою Мінфіном.

Встановлено, що Мінфіном не доводилася Мінрегіону зазначена форма звітності. Мінрегіон не вимагав від розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів надання щомісячних звітів, як наслідок, такі **звіти взагалі не надавалися**. У той же час **Мінрегіон не звітував перед Мінфіном про використання бюджетних коштів**.

Аудитом встановлено, що у **2012 році з бюджетних асигнувань**, які надійшли Мінрегіону у повному обсязі, **використано лише половину** (102682,3 тис. грн). **До державного бюджету, як невикористані, повернуто 97317,7 тис. гривень.**

Зокрема, Комісією Мінрегіону з проведення відбору проектів не забезпечено належного відбору пропозицій. Встановлено, що із 723 проектів, поданих регіональними органами влади на Комісію, фактично до переліків включено 108. Також мали місце випадки, коли за відібраними проектами виконувати роботи було неможливо через обмеженість часу та несприятливі погодні умови. Встановлено, що **із 108 відібраних Комісією проектів фактично виконувалися роботи за 61. Мінрегіон, в порушення вимог п. 7, ч. 5, ст. 22 Бюджетного кодексу України, не забезпечив ефективне використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня**. Як наслідок, **до державного бюджету повернуто 17506,0 тис. гривень.**

Крім того, органи Казначейства у 2012 році здійснювали платежі лише у межах наявних фінансових ресурсів на єдиному казначейському рахунку, яких було недостатньо для фінансування видатків у повному обсязі. У зв'язку із зазначеним частина платежів за незахищеними видатками за **КПКВК 2751050 у грудні 2012 року** не була проведена, внаслідок чого **виникла кредиторська заборгованість у сумі 12697,7 тис. гривень.**

Протягом **3-х років** кредиторська заборгованість **не погашена і становить 10314,0 тис. гривень**⁴⁵. Її зменшення станом на 01.01.2016 відбулося у зв'язку з тим, що деякі структурні підрозділи з питань ЖКГ держадміністрацій списували заборгованість після спливу терміну позовної давності.

---

⁴⁵ Волинська (20,4 тис. грн), Житомирська (97,2), Івано-Франківська (4,1), Дніпропетровська (4511,5), Луганська (2016,9), Херсонська (1452,8), Одеська (1262,6), Миколаївська (945,8), Чернігівська (2,7 тис. грн) області.

КПКВК 2751860 “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов’янська Донецької області” – 2013 рік

Урядом, на виконання доручення Прем’єр-міністра України⁴⁶, прийнято рішення⁴⁷ передати бюджетні призначення, передбачені у 2013 році Мінфіну у загальному фонді державного бюджету за програмою 3511090, зокрема Мінрегіону на реконструкцію системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов’янська (далі – проект м. Слов’янська), в сумі 22300,0 тис. гривень.

Фактично, у 2013 році було запроваджено нову бюджетну програму “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов’янська Донецької області” (КПКВК 2751860), головним розпорядником якої був визначений Мінрегіон.

Довідково. У 2012 році бюджетна програма за КПКВК 2751860 мала назву “Реконструкція та капітальний ремонт об’єктів централізованих систем водопостачання та водовідведення у Донецькій області”.

Крім того, наступним розпорядженням Кабінету Міністрів України⁴⁸ прийнято рішення передати бюджетні призначення, передбачені у 2013 році Мінфіну за бюджетною програмою 3511090, зокрема Мінрегіону на проект м. Слов’янська, в сумі 29900,0 тис. гривень. Таким чином, загальна сума бюджетних призначень Мінрегіону на реконструкцію систем водопостачання м. Слов’янська становила 52200,0 тис. гривень.

Згідно із вказаними урядовими рішеннями⁴⁹ головним розпорядникам бюджетних коштів доручалось забезпечити, зокрема, розроблення та затвердження у разі потреби порядків використання бюджетних коштів. Аудитом встановлено, що Мінрегіон порядок використання коштів, передбачених на реконструкцію системи водопостачання м. Слов’янська (КПКВК 2751860), не розробляв.

Мінрегіон затвердив кошторис на 2013 рік за КПКВК 2751860 у сумі 52200,0 тис. грн за відсутності обґрунтованих розрахунків. Зазначене є порушенням п. 29 Порядку⁵⁰, згідно з яким головні розпорядники зобов’язані не допускати прийняття в кошторисах сум, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями. Водночас **Мінрегіон не вимагав відповідних розрахунків і в розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня.** Так, Управління ЖКГ Слов’янської міської ради Донецької області розрахунки до кошторису на суму 52200,0 тис. грн до Мінрегіону не подавало. Отже,

⁴⁶ Від 25.01.2013 № 3609/1/1-13.

⁴⁷ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2013 № 76-р.

⁴⁸ Від 03.07.2013 № 472.

⁴⁹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2013 № 76-р (п. 3) та від 03.07.2013 № 472-р (п. 5).

⁵⁰ Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228.

затверджені обсяги видатків у вказаній сумі є економічно необґрунтованими.

Фактично, кошторисна вартість робочого проекту “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов’янська”⁵¹ становить **29297,0 тис. гривень**. Отже, за рішенням Уряду Мінрегіону було передано бюджетні призначення, які на **22903,0 тис. грн більше кошторисної вартості проекту**. Протягом 2013 року коригування проекту з метою збільшення його кошторисної вартості не здійснювалося.

Встановлено, що для виконання у 2013 році робіт за проектом м. Слов’янська Урядом внесено зміни⁵², які встановили по суті виняткові умови для цих робіт. При нормативно визначеному терміні авансування у будівництві не більше 3-х місяців для проекту м. Слов’янська штучно збільшено цей термін втричі (не більше 9-ти місяців). Аналогічно, при розмірі авансу у будівництві 30 відс. вартості річного обсягу робіт для проекту м. Слов’янська встановлено попередню оплату **в розмірі 100 відсотків**.

Управлінням ЖКГ Слов’янської міської ради авансом перераховано підрядній організації 22254,0 тис. грн, який згідно з умовами договору мав бути погашеним в термін до 30.09.2014. Проте підрядник у визначені терміни роботу не виконав, а кошти в сумі 22254,0 тис. грн не повернув.

Мінрегіон, в порушення вимог п. 9, ч. 5, ст. 22 Бюджетного кодексу України, не забезпечив належного контролю за взяттям бюджетних зобов’язань розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня і їх витрачанням. За даними фінансової та бухгалтерської звітності станом на 01.01.2016, **прострочена дебіторська заборгованість Управління ЖКГ Слов’янської міської ради становить 22254,0 тис. гривень**.

Встановлено, що **проект “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов’янська Донецької області” не реалізовано. Фільтрувальна станція з покращеними показниками якості води в експлуатацію не введена.**

Довідково. За поясненням Мінрегіону, під час будівництва об’єкта мали місце дві обставини непереборної сили, які вплинули на терміни виконання договірних зобов’язань між Управлінням ЖКГ Слов’янської міської ради та підрядником: перша – проведення антитерористичної операції на території м. Слов’янська (14.04.2014-05.07.2014); друга – необґрунтований арешт банківських рахунків підрядника (19.05.2014-05.08.2014).

Мінрегіон 11.09.2015 звернувся до Служби безпеки України щодо незакриття авансу та неповернення невикористаних коштів до держбюджету. СБУ звернення Мінрегіону направлено за належністю до Прокуратури Донецької області.

Управлінням ЖКГ Слов’янської міської ради з 21.11.2014 розпочато судове врегулювання спору і станом на 11.11.2015 прокуратурою м. Києва отримано для виконавчого провадження судовий наказ про стягнення з

⁵¹ Затверджено рішенням виконкому Слов’янської міської ради від 05.12.2012 № 780.

⁵² Постанова Кабінету Міністрів України від 11.12.2013 № 903 “Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1764 і від 09.10.2006 № 1404”.

підрядника 22254,0 тис. грн на користь держбюджету. Станом на 29.01.2016 кошти до бюджету не повернуто.

Таким чином, **Урядом**, за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, **прийнято рішення про передачу бюджетних призначень Мінрегіону на проект м. Слов'янська, які в 1,8 раза більші, ніж кошторисна вартість проекту. Контроль Мінрегіоном, як головним розпорядником бюджетних коштів, за витрачанням розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня на належному рівні не здійснювався. В результаті існують ризики втрати цих 22254,0 тис. грн бюджетних коштів.**

3.2. Аналіз показників паспортів бюджетних програм

Мінрегіон, за відсутності належного контролю з боку Мінфіну, у 2012-2013 роках не дотримувався Правил складання паспортів бюджетних програм та звіту про їх виконання⁵³ (далі – Правила).

Так, при оформленні паспортів бюджетних програм **Мінрегіоном та Мінфіном порушувалися терміни їх затвердження** (п. 6 Правил).

У 2012 році паспорт бюджетної програми за КПКВК 2751050 “Питна вода України” затверджено після набрання чинності змінами до порядку використання бюджетних коштів **із затримкою на 24 дні⁵⁴**. Слід зазначити, що паспорт бюджетної програми за КПКВК 2751050 було сформовано Мінрегіоном ще до затвердження переліку проектів, тому виникла потреба у його коригуванні. При цьому Мінрегіон ініціював внесення змін до паспорта лише у грудні 2012 року⁵⁵, які Мінфіном 29.12.2012 було повернено на доопрацювання. Як наслідок, **результативні показники, викладені у паспорті, не відповідали фактичному стану справ з виконання бюджетної програми.**

Аналогічно, **у 2013 році паспорт бюджетної програми за КПКВК 2751860 “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов'янська Донецької області” та зміни до паспорта затверджено із затримкою на 26 днів⁵⁶ та 22 дні⁵⁷** від передачі бюджетних призначень від одного головного розпорядника до іншого.

Слід зазначити, що **мета бюджетної програми за КПКВК 2751860, визначена Мінрегіоном як “покращення екологічної ситуації в м. Слов'янську Донецької області”, не дає уяви про кінцевий результат, який досягається при її виконанні. Відсутність чіткого визначення мети ускладнює контроль за використанням бюджетних коштів. Згідно з визначеними завданням та напрямом використання коштів метою програми мала бути “Екологічна безпека системи водопостачання м. Слов'янська Донецької області”.**

⁵³ Наказ Мінфіну від 29.12.2002 № 1098 (зі змінами).

⁵⁴ Спільний наказ Мінрегіону та Мінфіну від 21.05.2012 № 256/577.

⁵⁵ Лист Мінрегіону від 13.12.2012 № 7/7-20137.

⁵⁶ Спільний наказ Мінрегіону та Мінфіну від 21.05.2013 № 204/542.

⁵⁷ Спільний наказ Мінрегіону та Мінфіну від 06.09.2013 № 435/798.

Фактично визначені у паспорті на 2013 рік завдання програми за КПКВК 2751860 **не виконано**, а її мета щодо покращення екологічної ситуації в м. Слов'янську не досягнута.

Крім того, у паспорті бюджетної програми за КПКВК 2751860 не вказано державних цільових програм, які виконуються у її складі.

У 2014 році за КПКВК 2751570 “Реалізація Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України”, через затягування⁵⁸ із внесенням змін до порядку використання коштів, паспорт бюджетної програми Мінрегіоном взагалі не розроблявся.

Паспорти бюджетних програм за КПКВК 2751050 (2012 рік) та КПКВК 2751860 (2013 рік) не містять належних результативних показників, які є підставою для оцінки результатів виконання бюджетної програми та ефективності використання бюджетних коштів.

Показник затрат за КПКВК 2751860 визначено лише як обсяг ресурсів (кількість об'єктів водопостачання, на яких буде проведено роботи з реконструкції), однак не відображено структуру ресурсів, які забезпечують виконання програми та характеризують структуру витрат бюджетної програми.

Показники продукту за КПКВК 2751050 визначені лише як кількість об'єктів (споруд, станцій, лабораторій), на яких здійснюються роботи, за КПКВК 2751860 – як обсяг очищених вод. Водночас кількість установ, підприємств, де ці об'єкти будуть впроваджені, а також кількість населення, яке буде користуватися результатами виконаних робіт, не визначено.

Показник якості за КПКВК 2751860 визначено частково, лише щодо рівня виконання робіт на об'єкті, що повною мірою не характеризує досягнуті результати. Відповідно до Загальних вимог⁵⁹ цей показник має відображати послаблення негативних чи посилення позитивних тенденцій у наданні послуг водопостачання споживачам за рахунок коштів бюджетної програми.

Таким чином, визначені Мінрегіоном у 2012–2013 роках в паспортах бюджетних програм **результативні показники недостатньо відображають ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань цих програм**. Відповідно, діяльність Мінрегіону, як головного розпорядника бюджетних коштів, щодо застосування в бюджетному процесі результативних показників бюджетних програм була незадовільною.

---

⁵⁸ Проект постанови “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 141” надіслано Мінрегіоном на розгляд Кабінету Міністрів України листом від 11.07.2014 № 12/20/9-1501.

⁵⁹ Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетної програми, затверджені наказом Мінфіну від 10.12.2010 № 1536.

4. ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ НА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНУ ЦІЛЬОВУ ПРОГРАМУ “ПИТНА ВОДА УКРАЇНИ” НА 2011-2020 РОКИ

Аудитом охоплено використання бюджетних коштів у 4-х регіонах, яким у 2012 році було направлено **47771,1 тис. грн, або 25,4 відс. загального обсягу бюджетних коштів**, розподілених на виконання завдань Програми. У 2013–2015 роках кошти держбюджету на Програму фактично не виділялись.

Дніпропетровська область

У Дніпропетровській області централізованим водопостачанням, яке на 98 відс. здійснюється з поверхневих водозаборів, охоплено близько 87 відс. населення регіону. В області в експлуатації знаходиться 11,4 тис. км водопровідних мереж, 31 водоочисна споруда та 262 водонасосні станції.

Значна частина об'єктів підприємств водопровідного господарства області була побудована до середини 80-х років минулого століття і має понад 50 відс. зносу. Деякі з них відпрацювали по 2 регламентні терміни експлуатації. Такий стан призводить до виникнення аварійних ситуацій на мережах водопостачання.

Регіональною програмою “Питна вода Дніпропетровщини на 2006–2020 роки”⁶⁰ у 2012 році передбачалось використати 119,5 млн гривень. Джерелами фінансування заходів визначено держбюджет (28,7 млн грн), обласний бюджет (24,1 млн грн), місцеві бюджети (43,6 млн грн) та кошти підприємств (23,1 млн гривень).

Контроль за виконанням регіональної програми здійснює Департамент ЖКГ та будівництва Дніпропетровської облдержадміністрації.

У 2012 році Дніпропетровській ОДА були передбачені кошти держбюджету за КПКВК 2751050 у сумі 28122,3 тис. грн для погашення кредиторської заборгованості за виконані у попередніх роках роботи (15677,3 тис. грн) та на фінансування виконання робіт на 4 об'єктах області (12445,0 тис. гривень).

Фактично було використано 17716,9 тис. грн, а 10405,4 тис. грн, як невикористані, були повернені до держбюджету. Разом з тим на кінець 2012 року за КПКВК 2751050 обліковується кредиторська заборгованість у сумі 4511,5 тис. гривень.

✓ На початок 2012 року у Департаменті ЖКГ та будівництва Дніпропетровської ОДА за КПКВК 2751050 обліковувалась кредиторська заборгованість за виконані у попередні роки роботи на 20 об'єктах будівництва у сумі 15677,3 тис. гривень. Ця заборгованість коштами держбюджету (КПКВК 2751050) погашена повністю у серпні 2012 року.

⁶⁰ Затверджена рішенням Дніпропетровської ОДА від 16.09.2005 № 657-28/IV.

Встановлено, що **на 19 об'єктах будівельні роботи завершено**, що підтверджується відповідними деклараціями про готовність об'єктів до експлуатації. Не завершено роботи на одному об'єкті⁶¹.

Порядком № 141⁶² визначено, що основні фонди, придбані чи модернізовані за бюджетні кошти, в обов'язковому порядку вводяться в експлуатацію та зараховуються на баланс балансоутримувача об'єкта. Водночас **13 об'єктів**⁶³, на яких у 2012 році кредиторську заборгованість коштами за КПКВК 2751050 було сплачено у сумі 11113,5 тис. грн, а декларації про готовність до експлуатації датовані 2012 роком, **балансоутримувачам вже три роки не передаються, вартість будівельних робіт з обліку капітальних інвестицій Департаментом житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської ОДА не списана**. Відповідно, у балансоутримувачів знижена первісна вартість об'єктів, знос на вартість виконаних робіт не нараховується.

✓ У 2012 році Департаменту ЖКГ та будівництва Дніпропетровської ОДА було **направлено 12445,1 тис. грн коштів за КПКВК 2751050 на фінансування будівництва 4-х об'єктів**. Фактично, **профінансовано будівництво одного об'єкта у сумі 2039,6 тис. гривень**.

На виконання робіт за об'єктом будівництва “Реконструкція швидких безнапірних фільтрів та системи відбору освітленої води з відстійників цеху очисних споруд КП ДОР “Аульський водовід” II черга” у 2012 році Дніпропетровській ОДА перераховано 6611,9 тис. гривень. На об'єкті протягом року виконано робіт вартістю 6551,1 тис. грн, з яких, за відсутності у Казначействі фінансових ресурсів на єдиному казначейському рахунку, сплачено лише 2039,6 тис. гривень. Станом на 31.12.2012 за об'єктом будівництва обліковувалась кредиторська заборгованість у сумі 4511,5 тис. грн, яка станом на 01.12.2015 не сплачена.

На фінансування робіт на інших об'єктах було передбачено 5833,2 тис. гривень⁶⁴. Однак **роботи не виконувались, кошти не були перерозподілені і не використовувались**. **Покращення якості питної води для понад 200 тис. мешканців міст Жовті Води, Марганець та Павлоград не відбулось**.

⁶¹ “Реконструкція водоочисних споруд в с. Голубівка Новомосковського району Дніпропетровської області (реконструкція)”.

⁶² Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою “Питна вода України”, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 141 (п. 11).

⁶³ Вартість виконаних робіт на об'єктах становить 21760,1 тис. гривень.

⁶⁴ “Водопровідна насосна станція № 2 на майданчику № 4 в м. Павлограді. Електролізна установка, реконструкція” – 3584,1 тис. грн, “Реконструкція дренажно-розподільчої системи швидких однопоточних фільтрів водопровідних очисних споруд насосно-фільтрувальної станції № 4 КП “Жовтоводський водоканал” Дніпропетровської облради – реконструкція” – 1356,6 тис. грн, “Встановлення станції приготування та дозування розчину флокулянту на НФС в м. Марганець” – 892,5 тис. гривень.

Законом⁶⁵ України “Про здійснення державних закупівель” (ст. 10 р. III) передбачено, що звіт про результати проведення процедури закупівлі розміщується на веб-порталі “Державні закупівлі” протягом трьох робочих днів з дня його затвердження. Однак звіт про результати проведення процедури закупівлі з реконструкції швидких безнапірних фільтрів на веб-порталі “Державні закупівлі” не оприлюднено.

Під час аудиту контрольною групою здійснено огляд об’єкта “Реконструкція швидких безнапірних фільтрів та системи відбору освітленої води з відстійників цеху очисних споруд КП ДОР “Аульський водовід” II черга”, за результатами якого встановлено, що цей об’єкт експлуатується за відсутності декларації про його готовність до експлуатації, чим порушено вимоги п. 12 Порядку⁶⁶.

Отже, в порушення Порядку № 141 вже протягом трьох років Дніпропетровська ОДА не передає, а балансоутримувачі не зараховують до складу основних засобів об’єкти будівництва. В порушення норм чинного законодавства на оплату робіт з реконструкції швидких безнапірних фільтрів КП ДОР “Аульський водовід” використано 2039,6 тис. гривень. За неефективного управління до держбюджету повернено 10405,4 тис. грн, що спричинило кредиторську заборгованість у сумі 4511,5 тис. грн, яка і досі не погашена.

Львівська область

У Львівській області майже 80 відс. її мешканців забезпечено централізованим постачанням питної води.

У 2015 році в області налічується 4,6 тис. км водопровідних та 1,9 тис. км каналізаційних мереж, 70 відс. яких замортизовані та аварійні. Незадовільний стан мереж спричиняє аварійні ситуації, а також значні втрати води. Так, за дев’ять місяців 2015 року було втрачено майже 35 відс. поданої в мережу питної води.

Обладнання, що використовується при водопостачанні, є енергоємним, а технологія знезараження питної води рідким хлором чи хлорним вапном, яка застосовується у області, є морально застарілою.

Заходи щодо забезпечення населення Львівщини якісною питною водою передбачені двома програмами: програмою “Питна вода” на 2012–2020 роки у Львівській області⁶⁷ та регіональною програмою “Питна вода України” у Львівській області на 2012–2020 роки”⁶⁸. Мета, завдання та заходи зазначених програм, що визначені у їх паспортах, дублюють одна одну.

---

⁶⁵ Закон України від 01.06.2010 № 2289-VI (втратив чинність 20.04.2014).

⁶⁶ Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461.

⁶⁷ Затверджена рішенням сесії Львівської обласної ради від 03.07.2012 № 546.

⁶⁸ Затверджена рішенням сесії Львівської обласної ради від 03.07.2012 № 547.

Для виконання заходів щодо покращення якості питної води у 2012 році необхідний обсяг бюджетного фінансування регіональною програмою визначено у сумі 13,3 млн грн, а з місцевих бюджетів передбачалось використати 4,8 млн гривень.

Львівській області за КПКВК 2751050 у 2012 році були **направлені кошти у сумі 8567,9 тис. грн**, з яких **використано 4978,1 тис. грн**, або 58,1 відс. загального їх обсягу. **До державного бюджету** наприкінці року, як невикористані, **було повернено 3589,8 тис. гривень**.

✓ Департаменту ЖКГ Львівської облдержадміністрації за КПКВК 2751050 у 2012 році були **передбачені кошти держбюджету у сумі 4567,9 тис. грн**, з яких на погашення кредиторської заборгованості за фактично виконані у 2011 році роботи 2749,3 тис. грн та на виконання робіт по об'єкту “Реконструкція споруд водопостачання та знезараження води для м. Мостиська (перша та друга черги)” у сумі 1818,6 тис. гривень.

Встановлено, що департаментом ЖКГ Львівської ОДА проведено лише видатки щодо погашення кредиторської заборгованості у сумі 2749,3 тис. грн за 14 проектами, які реалізовувались у 2011 році в рамках виконання Програми. В той же час, як засвідчив аудит, з **14 об'єктів в експлуатацію введено лише один**⁶⁹, на погашення заборгованості за виконані на ньому роботи у 2012 році було використано 8,5 тис. гривень.

Кошти за КПКВК 2751050 у сумі **2740,8 тис. грн використано на погашення кредиторської заборгованості** за виконані роботи **на інших 13 об'єктах, які станом на 01.10.2015 в експлуатацію не введені і в бухгалтерському обліку департаменту ЖКГ Львівської ОДА обліковуються як незавершене капітальне будівництво**.

На реконструкцію споруд водопостачання та знезараження води для м. Мостиська передбачались кошти за **КПКВК 2751050 у сумі 1818,6 тис. грн**, які департаментом ЖКГ Львівської ОДА були отримані у IV кварталі 2012 року. Оскільки нормативний термін будівництва визначено у 5 місяців, а договір з підрядною організацією було укладено наприкінці листопада⁷⁰, будівництво не було розпочате, авансові платежі підрядній організації не перераховувались і наприкінці року кошти держбюджету у сумі 1818,6 тис. грн **як невикористані були повернені до бюджету**.

✓ Департаменту ЖКГ Львівської міськради у 2012 році кошти за КПКВК 2751050 у сумі **4000,0 тис. грн передбачались для реконструкції водопостачання смт Рудно** (I черга – реконструкція водозабору “Мальчиці”).

Зазначені кошти держбюджету у повному обсязі були отримані у IV кварталі 2012 року в осінньо-зимовий період, що не сприяло веденню будівельних робіт. Як наслідок, **роботи були виконані частково, коштами**

⁶⁹ Реконструкція локального водозабору «Ріпне» в м. Бориславі.

⁷⁰ Договір підряду від 26.11.2012 № 10 управлінням ЖКГ Львівської ОДА укладено з ТзОВ “Група Компаній Енергомонтаж”, а 25.12.2012 розірвано за згодою сторін.

держбюджету були оплачені у сумі 2228,8 тис. гривень. Невикористані кошти у сумі **1771,2 тис. грн** було повернено до державного бюджету.

Встановлено, що кошти держбюджету у сумі **2228,8 тис грн використані з порушенням Порядку № 141**, яким передбачено додаткове співфінансування будівельних робіт у розмірі не менш як 5 відс. за умови, що проектна документація розроблена в минулі роки.

Співфінансування виконаних у 2012 році робіт з реконструкції водопостачання смт Рудно коштами місцевих бюджетів чи комунальної організації **не здійснювалось**. Разом з тим робочий проект “Реконструкція водопостачання смт Рудно (І черга – реконструкція водозабору “Мальчиці”)” розроблено у 2010 році, висновок експертизи отримано 24.12.2010, проект затверджено 28.01.2011.

Станом на 01.11.2015 **роботи** щодо реконструкції водопостачання смт Рудно (І-ша черга – реконструкція водозабору “Мальчиці”) **не завершені, декларація** щодо прийняття об’єкта в експлуатацію **відсутня**.

Всього у 2012 році з порушенням законодавства, без співфінансування будівельних робіт, департаментом ЖКГ Львівської міськради **використано 2228,8 тис. гривень. Неefективно використано 2740,8 тис. грн** на погашення кредиторської заборгованості по об’єктах, де роботи станом на 01.11.2015 не завершені. **До держбюджету повернено 3589,8 тис. грн**, або 42 відс. загального обсягу отриманих Львівською областю у 2012 році бюджетних коштів.

Одеська область

Питне водопостачання в регіоні майже на 72 відс. забезпечується з поверхневих джерел. Загальна протяжність водопровідних мереж області становить 9,1 тис. км, 39 відс. яких перебуває у ветхому та аварійному стані. Потребують капітального ремонту 35 відс. водопровідних та 45 відс. каналізаційних насосних станцій. Привізною водою користується 124 населених пункти у 10 районах області.

Для покращення стану водопровідно-каналізаційного господарства в області затверджена регіональна програма “Питна вода Одеської області”, організаційне забезпечення виконання якої покладено на Департамент розвитку інфраструктури та ЖКГ Одеської ОДА.

У 2012 році Одеській області з державного бюджету на виконання робіт на двох об’єктах були **виділені кошти у сумі 1405,5 тис. грн**, з яких **фактично використано 137,1 тис. грн**, тобто лише близько 10 відс. загального обсягу бюджетних призначень. **Невикористані кошти за КПКВК 2701050 у сумі 1268,4 тис. грн** були повернені до держбюджету.

З 87 об’єктів, роботи на яких пропонувалось фінансувати коштами держбюджету, **до переліку проектів було включено лише два** – буріння свердловин для питного водопостачання у двох селах Болградського району.

Адміністрацією Одеської області **не забезпечено пріоритетності** виконання робіт у її регіонах. У Болградському районі привізною водою

користуються мешканці 9 населених пунктів, тоді як у Татарбунарському, Білгород-Дністровському районах області привізною водою забезпечуються мешканці 35 та 27 населених пунктів відповідно.

На виконання робіт з буріння свердловини для питного водопостачання мешканців с. Василівка⁷¹ передбачалось використати 753,6 тис. грн коштів державного та 37,7 тис. грн місцевого бюджетів.

Визначені проектною документацією роботи були виконані на суму 734,8 тис. гривень. За їх виконання підрядній організації коштами держбюджету, за відсутності у Казначействі коштів на єдиному рахунку, сплачено лише 73,5 тис. грн, а коштами співфінансування – 3,8 тис. гривень.

На кінець 2012 року за об'єктом будівництва обліковувалась бюджетна кредиторська **заборгованість у сумі 661,3 тис. грн, яка підряднику досі не сплачена.**

✓ На роботи з буріння свердловини для питного водопостачання мешканців с. Калчева передбачалось використати 651,9 тис. грн коштів державного та 32,6 тис. грн місцевого бюджетів.

Роботи на об'єкті будівництва у 2012 році були виконані на суму 635,7 тис. грн, за їх виконання коштами держбюджету сплачено 63,6 тис. грн, коштами співфінансування – 3,3 тис. гривень.

Станом на 01.01.2013 за об'єктом будівництва **обліковується бюджетна заборгованість у сумі 572,1 тис. грн, яка станом на 01.12.2015 не сплачена.**

Також на кінець 2015 року залишаються **несплаченими роботи з технічного нагляду по цих двох об'єктах (29,2 тис. гривень).**

Аудитом встановлено, що Департаментом розвитку інфраструктури та ЖКГ Одеської ОДА було **порушено норми Порядку** виконання підготовчих робіт⁷² (п. 2) Так, роботи на об'єктах проводились за відсутності документів, що посвідчують право власності чи користування земельною ділянкою.

При укладанні договорів на будівництво не були враховані істотні умови щодо страхування ризиків випадкового знищення чи псування об'єктів будівництва, чим не дотримано Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві⁷³.

Отже, станом на **01.10.2015 об'єкти будівництва з буріння свердловини для господарсько-питного водопостачання мешканців селищ Василівка та Калчева Болградського району в експлуатацію не введено. Кредиторська заборгованість за виконані у 2012 році роботи у сумі 1262,6 тис. грн не погашається протягом трьох років. Кошти держбюджету у сумі 131,7 тис. грн використано з порушенням чинного законодавства у сфері містобудівної діяльності та капітального будівництва.**

---

⁷¹ Кошторисна вартість робіт за проектом визначена у сумі 791,3 тис. гривень.

⁷² Постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 466.

⁷³ Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668 (п. 5).

Херсонська область

У Херсонській області загальна протяжність мереж з централізованого водопостачання становить 3,5 тис. км, 41 відс. яких перебувають в аварійному стані. Потребують відновлення 1472 артезіанські свердловини, 9 водопровідних та 37 каналізаційних насосних станцій. У 219 населених пунктах області вода не відповідає вимогам державних санітарних норм та правил. За графіком вода подається у 76 населених пунктах області.

Для покращення санітарно-технічного стану водопровідно-каналізаційного господарства, поліпшення якості питної води в області затверджена програма “Питна вода Херсонщини” на 2012–2020 роки⁷⁴, відповідальним виконавцем якої визначено Управління ЖКГ Херсонської ОДА.

У 2012 році Херсонській області за КПКВК 2751050 були направлені кошти у сумі 9675,4 тис. грн для погашення кредиторської заборгованості за виконані у попередніх роках роботи (226,1 тис. грн) та фінансування робіт на 45-ти об’єктах області (9449,3 тис. гривень). Фактично було використано 4530,6 тис. грн, а 5144,8 тис. грн, як невикористані, були повернені до держбюджету. На кінець 2012 року за КПКВК 2751050 обліковується кредиторська заборгованість у сумі 1464,5 тис. гривень.

✓ Управлінню ЖКГ Херсонської ОДА було перераховано 226,1 тис. грн на погашення кредиторської заборгованості за виконані у 2011 році роботи на 8 об’єктах з реконструкції артезіанських свердловин і систем водопостачання з встановленням локальної системи доочистки питної води вартістю 193,6 тис. грн та за здійснення технічного і авторського нагляду на об’єктах будівництва на суму 32,5 тис. гривень.

У 2012 році **кредиторська заборгованість 2011 року за КПКВК 2751050 у сумі 226,1 тис. грн погашена** у повному обсязі, а відремонтовані, реконструйовані та модернізовані об’єкти передані балансоутримувачам.

За результатами вибіркової перевірки встановлено, що у **Херсонській міській клінічній лікарні ім. А. і О. Тропіних**, дошкільних навчальних закладах м. Херсона № 64 та № 85 **локальні системи доочистки води протягом 2012–2014 років та станом на 10.12.2015 не використовуються.** Водночас на встановлення цих систем сплачено 442,9 тис. грн коштів держбюджету, в т.ч. у 2012 році – 153,3 тис. гривень.

Зазначене обумовлено тим, що департаментом ЖКГ Херсонської ОДА **не організовано проведення навчання працівників закладів**, в яких повинні функціонувати системи доочистки води. Крім того, районними державними адміністраціями та міськвиконкомами не планувалися і відповідно не виділялися кошти на їх технічне обслуговування. Як наслідок, **мета заходу не досягнута, а діти та пацієнти лікарень змушені купувати питну воду.**

✓ Управлінню капітального будівництва Херсонської ОДА **на фінансування виконання робіт з реконструкції 45-ти артезіанських**

⁷⁴ Рішенням Херсонської обласної ради від 10.05.2012 № 472.

свердловин із застосуванням новітніх технологій та обладнання за КПКВК 2751050 у IV кварталі 2012 року було направлено 9449,3 тис. гривень.

Протягом року передбачені до виконання в рамках програми “Питна вода України” роботи були виконані на 31 об’єкті на суму 5769,0 тис. гривень. У зв’язку з обмеженістю фінансового ресурсу на єдиному казначейському рахунку за виконані роботи коштами держбюджету **сплачено 4304,5 тис. грн, що спричинило на кінець року кредиторську заборгованість по 22 об’єктах у сумі 1464,5 тис. грн, питання погашення якої досі не вирішено.**

За результатами вибіркового огляду 7 артезіанських свердловин було підтверджено виконання згідно з актами приймання будівельних робіт.

На 14 об’єктах області роботи не виконувались, кошти держбюджету у сумі **5144,8 тис. грн**, що передбачались на їх оплату, не перерозподілялись і наприкінці року були **повернені до державного бюджету.**

Таким чином, Херсонською ОДА у 2012 році **неефективно використано 153,3 тис. грн** на погашення кредиторської заборгованості за виконані у дошкільних навчальних закладах **роботи з монтажу устаткування з доочищення води, які вже три роки не експлуатуються.** Наявність заборгованості унеможливорює отримання декларації про готовність об’єктів до експлуатації та, відповідно, передачу об’єктів на баланс експлуатуючій установі, що призводить до виникнення судових позовів з боку підрядних організацій.

5. СТАН ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОНАННЯ ТА ДОСЯГНЕННЯ ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ЦІЛЬОВОЇ ПРОГРАМИ “ПИТНА ВОДА УКРАЇНИ” НА 2011–2020 РОКИ

Програмою передбачено розв’язати проблему забезпечення громадян питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів шляхом:

- приведення до нормативних вимог зон санітарної охорони та водоохоронних зон джерел питного водопостачання, проведення оцінки екологічного та гігієнічного стану джерел питного водопостачання на відповідність установленим вимогам;
- інвентаризації каналізаційних очисних споруд;
- будівництва і реконструкції водопровідних та каналізаційних очисних споруд з метою зменшення обсягів неочищених стічних вод, що скидаються у водні об’єкти, а також утилізації осадів;
- будівництва та впровадження станцій (установок) доочищення питної води і пунктів її розливу із застосуванням новітніх матеріалів, технологій, обладнання, приладів та наукових розробок;
- розроблення схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання;
- оснащення лабораторій контролю якості води та стічних вод сучасним контролью-аналітичним обладнанням;

- приведення нормативно-правової бази у сфері питного водопостачання та водовідведення у відповідність із стандартами ЄС з урахуванням національних особливостей;

- здійснення комплексних науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок із застосуванням новітніх технологій, обладнання, матеріалів, приладів, використання яких спрямоване, зокрема, на енерго- і ресурсозбереження, підвищення якості питної води та очищення стічних вод, а також впровадження таких розробок.

Виконання Програми, термін реалізації якої розраховано на 10 років до 2020 року включно, дасть можливість, зокрема:

- підвищити якість питної води та очищення стічних вод;
- поліпшити санітарну, епідемічну та екологічну ситуацію в Україні;
- впровадити на підприємствах питного водопостачання та водовідведення новітні технології із застосуванням сучасного обладнання;
- зменшити втрати питної води;
- забезпечити цілодобове постачання якісної питної води населенню, яке має доступ до систем централізованого водопостачання.

Відповідно до п. 44 Порядку⁷⁵ (далі – Порядок № 106) державний замовник програми проводить аналіз і комплексну оцінку результатів виконання завдань і заходів програми, цільового використання коштів і готує щорічні та в разі потреби проміжні звіти про хід виконання програми. Фактично, **в порушення вказаних вимог Мінрегіон у 2012-2015 роках не проводив аналіз і комплексну оцінку результатів виконання Програми.**

Аудитом встановлено, що звіт про стан реалізації Програми у 2012 році, який Мінрегіон надсилав Уряду, **був формальним і не містив кількісних та якісних показників виконання її заходів** за період, що минув. Щорічні звіти про виконання Програми у 2013–2015 роках **Мінрегіон, в порушення вимог ст. 8 Закону № 1621 та п. 45 Порядку № 106, Урядові не надавав.** Такі звіти надавалися лише до Мінекономрозвитку. Разом з тим Мінрегіон на виконання окремих доручень інформував⁷⁶ Кабінет Міністрів України про хід реалізації завдань, визначених Програмою.

Програмою передбачено, що фінансування її заходів здійснюється за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, коштів підприємств питного водопостачання та водовідведення, грантів міжнародних організацій, коштів міжнародних програм тощо.

Слід вказати, що на сьогодні законодавство передбачає **можливість включення інвестиційної складової у структуру тарифів за водопостачання та водовідведення.** Зазначені кошти доцільно було б спрямовувати на **капітальний ремонт, будівництво та реконструкцію централізованих**

---

⁷⁵ Порядок розроблення та виконання державних цільових програм, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106.

⁷⁶ Лист від 11.05.2012 № 12/20-11-1212, від 12.02.2013 № 12/20-11-406, від 02.04.2013 № 12/20-13-1090.

систем водопостачання та водовідведення, однак на практиці це відбувається лише в регіонах, які мають низькі тарифи на такі послуги. Регіони, які мають високі тарифи, не в змозі їх збільшувати, адже збільшення тарифу в умовах економічної кризи неминуче викличе соціальну напругу.

Орієнтовні обсяги фінансового забезпечення Програми з державного бюджету визначені у сумі 3,0 млрд грн, у т.ч. на 2012–2015 роки – 1,2 млрд гривень. Фінансування за рахунок інших джерел визначені у сумі 6,5 млрд грн, у т.ч. на 2012–2015 роки – 2,0 млрд гривень. Узагальнена інформація про основні завдання Програми та планові обсяги їх фінансування наведена у табл. 2.

Таблиця 2

Основні показники Програми та планові обсяги їх фінансування

(млн грн)

№ з/п	Найменування завдання	Обсяги фінансування Програми				
		Всього на 2011-2020 роки	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
1.	Охорона джерел питного водопостачання	3100,0	210,8	248,0	285,2	322,4
2.	Доведення якості питної води до встановлених нормативів	6359,7	434,7	484,8	550,5	592,8
3.	Нормативно-правове та науково-технічне забезпечення	12,0	0,8	1,0	1,1	1,2
Разом		9471,7	646,3	733,8	836,8	916,4

Дані, наведені у табл. 2, свідчать, що виконання Програми передбачено за трьома завданнями. При цьому **6359,7 млн грн, або 67,1 відс. обсягів фінансування, має бути спрямовано на виконання тільки одного завдання – “Доведення якості питної води до встановлених нормативів”.** Завдання передбачає заходи із впровадження станцій доочищення питної води у системах централізованого водопостачання, інвентаризації каналізаційних очисних споруд, будівництва та реконструкції водопровідних та каналізаційних очисних споруд, розроблення схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення, оснащення лабораторій контролю якості води та стічних вод сучасним контрольно-аналітичним обладнанням.

Слід зазначити, що Програма **не визначає, за рахунок яких коштів та у який спосіб будуть покриватися витрати на експлуатацію “впроваджених станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого водопостачання та облаштування пунктів розливу питної води з доставкою її спеціальним транспортом”, а також як це вплине на вартість питної води для кінцевого споживача. Результати аудиту засвідчили, що відсутність коштів на обслуговування систем доочистки унеможливорює їх експлуатацію, а кошти на їх впровадження використані непродуктивно, що зводить нанівець результати державних капітальних вкладень.**

Наприклад, у м. Херсоні локальні системи доочистки води, встановлені ще у 2011 році, за відсутності коштів на експлуатацію та технічне

обслуговування не використовуються протягом 2012–2015 років, що призвело до **непродуктивного використання бюджетних коштів** на їх впровадження.

На завдання “Охорона джерел питного водопостачання” передбачено спрямувати **3100,0 млн грн, або 32,7 відс.** встановленого обсягу фінансування. Завдання передбачає виконання заходів щодо: упорядкування зон санітарної охорони джерел питного водопостачання; будівництва та реконструкції водозабірних споруд.

На завдання “Нормативно-правове та науково-технічне забезпечення” передбачено спрямувати **12,0 млн грн, або 0,2 відс.** загального обсягу фінансування.

В цілому на виконання завдань і заходів Програми у 2012–2015 роки (за даними звітних інформацій Мінрегіону) **було використано 66,5 млн грн коштів державного бюджету, або 5,6 відс.** орієнтовного обсягу фінансового забезпечення на цей період (1170,8 млн гривень).

На запит контрольної групи Рахункової палати Мінрегіон звернувся до обласних та Київської міської державних адміністрацій щодо надання інформації про стан виконання заходів Програми та відповідних регіональних і місцевих програм. За даними зведеної інформації за 2012-2014 роки та I півріччя 2015 року (далі – Зведена інформація), на виконання регіональних програм використано **470,1 млн грн коштів місцевих бюджетів** та спрямовано **335,7 млн грн з інших джерел, або 41 відс.** передбаченого Програмою обсягу на 2012–2015 роки (1962,4 млн гривень).

Аудитом встановлено, що Програма передбачає виконання 3-х завдань. Стан виконання у 2012–2015 роках завдання “Доведення якості питної води до встановлених нормативів”, що є найбільшим за обсягами фінансування, такий: за Програмою у 2012 році мало бути впроваджено 2000 станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого питного водопостачання та пунктах розливу питної води, у 2013 році – 2100 од., у 2014 році – 2200 од., у 2015 році – 2300 одиниць.

За інформацією Мінрегіону та Зведеною інформацією фактично за **2012 рік** було впроваджено **106 таких станцій (установок)**, за **2013 рік** – **122**, за **2014 рік** – **63**, за **I півріччя 2015 рік** – **жодної не впроваджено.**

Отже, за вказаний період впроваджено **лише 3,3 відс. очікуваного результату**, передбаченого Програмою. Крім того, у Програмі визначено пріоритетний напрям впровадження станцій доочищення для водозабезпечення дошкільних, шкільних та лікувальних закладів, зокрема у сільській місцевості. Проте **підтвердження** у дотриманні такої пріоритетності при виконанні робіт **в Мінрегіоні відсутнє.** Перевірками встановлено, що окремі заходи із впровадження станцій (установок) здійснювалися саме в лікувальних та дошкільних навчальних закладах.

У рамках виконання цього завдання Програми передбачений захід з інвентаризації каналізаційних очисних споруд – усього 1292 одиниці, джерелом фінансування якого визначено виключно кошти з інших джерел. Роботи з

інвентаризації мали бути завершені у 2011 році. Їх проведення у наступні роки Програмою не передбачено. Фактично, за звітними даними Мінрегіону, у 2013 році було проінвентаризовано 41 каналізаційну споруду.

Крім того, відповідно до Зведеної інформації у 2012 році за рахунок коштів місцевого бюджету та інших джерел проведено інвентаризацію 2 споруд, за 2014 рік – 4 споруд коштом місцевого бюджету⁷⁷. Отже, **за відсутності контролю з боку Мінрегіону, як державного замовника Програми, Радою міністрів АРК, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями не забезпечено у визначений термін проведення робіт з інвентаризації. Як наслідок, фактичний стан цих споруд досі не встановлено. За 2012–2014 роки проведено інвентаризацію лише 3,6 відс. із 1292 споруд, передбачених Програмою.**

Разом з тим, з метою зменшення обсягів неочищених стічних вод, що скидаються у водні об'єкти, а також утилізації осадів Програмою передбачено будівництво та реконструкцію у 2012 році 8 водопровідних та каналізаційних очисних споруд, у 2013 році – 10, у 2014 році – 12, у 2015 році – 15 споруд. Фактично, за звітними даними Мінрегіону, у 2012 році було побудовано та реконструйовано 14 водопровідних та 48 каналізаційних споруд, у 2013 році збудовано 2 та реконструйовано 31 каналізаційну споруду, у 2014 році реконструйовано 15 водопровідних та 32 каналізаційні споруди. Крім того, за Зведеною інформацією, за I півріччя 2015 року було збудовано та реконструйовано 43 такі споруди⁷⁸ в рамках виконання регіональних програм.

Встановлено, що Програмою передбачено здійснювати будівництво і реконструкцію водопровідних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання. Фактично, **підтвердження щодо застосування новітніх технологій та обладнання при здійсненні робіт з будівництва і реконструкції в Мінрегіоні відсутнє.**

В рамках виконання завдання Програмою передбачено також розроблення схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення. У 2012 році мали розробити 492 такі схеми. Цей захід передбачено до виконання Програмою у 2011–2012 роках за рахунок коштів держбюджету (15,4 млн грн) та інших джерел фінансування (46,1 млн гривень).

Аудитом встановлено, що **у звітній інформації Мінрегіону за 2012 рік дані щодо виконання цього заходу відсутні**. За звітними даними, за 2013 рік було розроблено 35 схем оптимізації, за 2014 рік – 20.

Крім того, за Зведеною інформацією, за I півріччя 2015 року розроблено 1 схему оптимізації. Отже, **за відсутності контролю з боку Мінрегіону виконавцями Програми не забезпечено у визначений термін розроблення схем. Як наслідок, оптимізацію роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення не здійснено.**

---

⁷⁷ Лист Рівненської ОДА від 25.11.2015 № 2692/02.2/1.

⁷⁸ Черкаська, Запорізька, Житомирська, Херсонська, Харківська, Одеська області.

Наступним завданням Програми є “*Нормативно-правове та науково-технічне забезпечення*”, виконання якого передбачено за 2-ма заходами (виключно коштом держбюджету):

- розробка нормативно-правових актів у сфері питного водопостачання та водовідведення відповідно до стандартів ЄС. За Програмою у 2012 році мало бути розроблено 5, у 2013–2015 роках – по 3 нормативно-правових акти;

- науково-дослідні і дослідно-конструкторські розробки (НДДКР), їх удосконалення та впровадження. За Програмою у 2012 році мало бути впроваджено 1 розробку, у 2013–2015 роках – по 2 розробки щорічно.

Встановлено, що за даними звітної інформації Мінрегіону за 2012–2015 роки нормативно-правове та науково-технічне забезпечення Програми здійснювалося лише шляхом розробки та оприлюднення Національної доповіді у 2012 році, стан підготовки якої деталізовано у розділі 1 Звіту.

Слід зазначити, що основним джерелом водозабезпечення в Україні є поверхневі джерела. Як наслідок, вирішення проблеми питної води доцільно починати саме із стану цих джерел, посиливши контроль за якістю стічних вод та забезпеченням утилізації твердих відходів. Проте аудитом встановлено, що передбачена Програмою **розробка нормативно-правових актів в частині посилення відповідальності за порушення нормативів забруднення навколишнього природного середовища, насамперед скидів промислових підприємств у водні об’єкти, Мінрегіоном не здійснювалась**.

Жодна НДДКР, впровадження якої спрямоване, зокрема, на енерго- і ресурсозбереження, підвищення якості питної води та очищення стічних вод, Мінрегіоном у 2012-2015 роках **не виконана**. При цьому в вітчизняних наукових установах існують унікальні інноваційні технології очищення питної води, які на державному рівні практично не задіяні. Фактично, **нормативно-правове та науково-технічне виконання Програми не забезпечено**.

ВИСНОВКИ

1. Кошти державного бюджету, що виділялись у 2012 році на виконання завдань і заходів Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки (далі – Програма), **використовувалися нерезультативно та з порушенням вимог чинного законодавства**. У 2013-2015 роках **кошти не виділялися взагалі**. З місцевих бюджетів та інших джерел, які становлять майже 70 відс. загального обсягу фінансування Програми, кошти у запланованих обсягах також **не виділялися**.

За звітними даними Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, у **2012-2015 роках коштом держбюджету виконано робіт лише на 66,5 млн грн (5,6 відс. від орієнтовного обсягу фінансового забезпечення Програми на цей період)**. Крім того, обласними та Київською міською державними адміністраціями, які є виконавцями Програми, за 2012-2014 роки та I півріччя 2015 року використано

470,1 млн грн коштів місцевих бюджетів і спрямовано 335,7 млн грн з інших джерел (41 відс. передбаченого Програмою обсягу).

Як наслідок, очікуваних результатів виконання Програми у 2012-2015 роках не досягнуто. Нормативно-правове та науково-технічне виконання Програми не забезпечено. Заходи щодо доведення якості питної води до встановлених нормативів виконувалися недостатньо і несвоєчасно. Відсутність коштів на обслуговування систем (установок) доочищення унеможлиблює їх експлуатацію, а кошти на їх впровадження використано непродуктивно. Інвентаризація каналізаційних очисних споруд досі не завершена. Оптимізацію роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення не здійснено.

2. У рамках Програми, яка виконується вже 10 років, за її неналежного організаційного та фінансового забезпечення вирішити проблему забезпечення громадян питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів практично нереально. Результати аудиту дають підстави стверджувати, що існують ризики невиконання Програми і через п'ять років (2020 рік).

Чинне законодавство не забезпечує цілісного регулювання питань забезпечення громадян питною водою. Заходи з розвитку та реконструкції централізованих систем водопостачання та водовідведення здійснюються безсистемно і непослідовно. Постійного джерела фінансування, насамперед коштів на реконструкцію або будівництво цих систем, практично немає.

За відсутності контролю з боку державного замовника оновлена у 2011 році Програма не сприяла кардинальному оновленню підприємств водопровідно-каналізаційного господарства. Суттєвих змін у забезпеченні громадян якісною питною водою протягом 2012-2015 років не відбулось.

Кабінетом Міністрів України та Мінрегіоном пропозиції і рекомендації Рахункової палати за результатами попереднього аудиту в повному обсязі не виконані. Послідовні заходи щодо їх виконання не вживалися. Окремі порушення та недоліки, виявлені під час попереднього аудиту, набули системного характеру.

3. Мінрегіоном не підготовлено національних доповідей про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2013 і 2014 роках, що є недотриманням вимог Закону України від 10.01.2002 № 2918 “Про питну воду та питне водопостачання”. Як наслідок, права органів державної влади, громадських організацій, підприємств, установ та громадян на інформацію про якість питної води, причини її забруднення, порядок розрахунку тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення порушені. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2012 році підготовлена із затримкою на 3 місяці, тобто з недотриманням нормативно встановленого терміну (лише у жовтні 2013 року).

Порядок підготовки національної доповіді станом на 01.02.2016 не враховує змін, що відбулися наприкінці 2010 року в системі центральних органів виконавчої влади. Однак **Кабінетом Міністрів України протягом чотирьох років не актуалізовано цей порядок.** Мінрегіоном лише у 2015 році підготовлено проект відповідного урядового рішення.

4. Нормативно-правове та організаційне забезпечення виконання завдань і заходів Програми було недосконалим. Мінрегіон у 2012-2015 роках не проводив аналізу і комплексної оцінки результатів виконання Програми, що є недотриманням вимог Порядку розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106. Звіт про стан реалізації Програми у 2012 році, який Мінрегіон надавав Уряду, був формальним і не містив кількісних та якісних показників виконання її заходів за період, що минув. Щорічні звіти про виконання Програми у 2013-2015 роках Мінрегіон всупереч вимогам ст. 8 цього Закону та п. 45 Порядку Кабінетові Міністрів України не надавав.

Крім того, Мінрегіон не призначив керівника Програми, а окремі її положення не відповідають вимогам зазначеного Закону. Програма не містить порівняльного аналізу можливих варіантів та обґрунтувань шляхів і засобів розв'язання проблеми з метою визначення оптимального варіанта. Як у паспорті, так і в додатку 2 до Програми відсутній чіткий розподіл обсягу коштів у розрізі “інші джерела фінансування Програми”.

Порядок взаємодії та координації роботи, пов'язаної з виконанням Програми, потребує перегляду на відповідність вимогам чинного законодавства, враховуючи зміни в структурі центральних органів виконавчої влади та затвердження у 2011 році нової редакції Програми.

У 2012 році наказом Мінрегіону від 06.07.2012 № 337 затверджено **Порядок** проведення відбору проектів з реалізації заходів Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки, який набрав чинності лише через чотири місяці, що призвело до відтермінування відбору за проектами. Як наслідок, **виконання заходів Програми коштом держбюджету було обмежено в часі.**

5. Міжвідомча комісія з питань виконання Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011-2020 роки у 2012-2015 роках фактично не діяла. Її існування є суто формальним, а діяльність не забезпечила взаємодії та координації роботи міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади.

Мінрегіон не володіє інформацією про утворення і діяльність регіональних комісій. Звіти цих комісій про хід виконання регіональних програм всупереч Порядку взаємодії та координації роботи, пов'язаної з виконанням Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки, в Мінрегіоні відсутні. **Нормативно визначений механізм**

фінансування Програми за пропозиціями міжвідомчої та регіональних комісій не діє.

Формальною є також робота Ради з питань якості питної води. Засідання Ради у 2013-2015 роках не проводилися, отже, вона не впливала на вирішення питань якості питної води.

6. На регіональному рівні виконання заходів Програми та відповідних регіональних і місцевих програм із поліпшення якості питної води на належному рівні не забезпечено. Всупереч вимогам п. 4 Закону України від 03.03.2005 № 2455 “Про Загальнодержавну цільову програму “Питна вода України на 2011-2020 роки” (у редакції Закону України від 20.10.2011 № 3933) керівництво більшості регіонів країни через неналежне виконання своїх повноважень не скоригувало та не затвердило вчасно відповідно до завдань Програми регіональні та місцеві програми. Так, Дніпропетровська, Донецька, Київська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернігівська обласні та Київська міська державні адміністрації не скоригували та не затвердили зміни до своїх програм. Решта обласних і Севастопольська міська державні адміністрації скоригували та затвердили зміни до своїх програм з порушенням встановленого терміну.

7. Стан планування видатків з державного бюджету на Програму є незадовільним.

Потреба в коштах держбюджету на реалізацію завдань і заходів Програми на 2012-2014 роки визначалася Мінрегіоном в обсягах, що відповідали показникам Програми на відповідний рік, але без належних обґрунтувань і розрахунків. Потреба в коштах на 2015 рік була визначена формально в цілому на три роки (2015-2017 роки).

У 2012 році Мінфіном ще на стадії планування за бюджетною програмою “Питна вода України” (КПКВК 2751050) було визначено нерівномірний помісячний розпис асигнувань державного бюджету, згідно з яким все фінансування планувалося на IV квартал. У подальшому з ініціативи Мінрегіону Мінфін передбачив асигнування на II квартал для погашення кредиторської заборгованості за виконані роботи у 2011 році.

З 2013 року фінансування завдань і заходів Програми з державного бюджету за окремою бюджетною програмою практично не здійснювалося, що унеможливило її виконання, і було, по суті, призупинено. Водночас з вини головного розпорядника бюджетних коштів, розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та Казначейства до державного бюджету як невикористані наприкінці 2012 року повернені 97317,7 тис. гривень. У результаті виникла кредиторська заборгованість у сумі 12697,7 тис. грн, яка протягом трьох років не погашена і станом на 01.01.2016 становила 10314,0 тис. гривень.

8. У 2013 році за рішенням Кабінету Міністрів України передано бюджетні призначення, передбачені у 2013 році Мінфіну за програмою 3511090, зокрема, Мінрегіону для реконструкції системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очищення води м. Слов'янська – 52200,0 тис. гривень. Ці видатки затверджені Мінрегіоном **за відсутності розрахунків розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня** управління житлово-комунального господарства Слов'янської міської ради Донецької області, отже, є **економічно необґрунтованими**.

За погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету рішенням Уряду Мінрегіону було передано бюджетні призначення за **КПКВК 2751860** “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов'янська Донецької області”, які на **22903,0 тис. грн** більші фактичної вартості проекту.

Урядом внесено зміни, згідно з якими саме для цих робіт встановлено **подовжений термін та розмір попередньої оплати**. При цьому підрядником у визначені терміни роботи не виконано, а **22254,0 тис. грн** не повернено. Проект “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов'янська Донецької області” **не реалізовано**. **Фільтрувальна станція** з покращеними показниками якості води в експлуатацію не введена. Існують **реальні ризики втрати 22254,0 тис. грн** бюджетних коштів.

9. Мінрегіон за відсутності належного контролю з боку Мінфіну у 2012-2013 роках **не дотримувався Правил** складання паспортів бюджетних програм та звіту про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098. При оформленні паспортів бюджетних програм (КПКВК 2751050, 2751860) Мінрегіоном і Мінфіном порушувалися терміни їх затвердження.

Мінрегіон у паспортах бюджетних програм **визначав результативні показники, які недостатньо відображали ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетних програм**. Відповідно, діяльність Мінрегіону як головного розпорядника бюджетних коштів **щодо застосування в бюджетному процесі результативних показників** бюджетних програм у 2012-2013 роках **була незадовільною**.

10. Аудитом охоплено використання бюджетних коштів у чотирьох регіонах, яким у 2012 році було спрямовано 47771,1 тис. грн (**25,4 відс. загального обсягу** бюджетних коштів, розподілених на виконання завдань Програми).

За відсутності дієвого контролю з боку головного розпорядника бюджетних коштів у **2012 році з порушенням вимог чинного законодавства використано 15513,6 тис. грн, неефективно – 2894,1 тис. гривень**.

Так, Дніпропетровською обласною державною адміністрацією на оплату робіт з реконструкції фільтрів КП ДОР “Аульський водовід” використано 2039,6 тис. гривень. Цей об'єкт працює за відсутності декларації

про його готовність до експлуатації, що **суперечить нормам законодавства** про здійснення капітального будівництва. Дніпропетровська облдержадміністрація з порушенням норм Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою “Питна вода України”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 141, у 2012 році використала 11113,5 тис. грн бюджетних коштів на оплату виконаних робіт на об’єктах, які три роки **не вводяться в експлуатацію та не передані балансоутримувачам**. З порушенням норм цього Порядку департаментом ЖКГ Львівської міськради у 2012 році використано 2228,8 тис. грн (без співфінансування будівельних робіт). Одеською облдержадміністрацією з порушенням чинного законодавства у сфері містобудівної діяльності та капітального будівництва використано 131,7 тис. грн коштів держбюджету: в укладених договорах на будівництво не враховані істотні умови щодо страхування ризиків випадкового знищення чи псування об’єктів будівництва, роботи на об’єктах будівництва проводилися за відсутності документів, що посвідчують право власності на користування земельною ділянкою, земельні ділянки на час будівництва підрядній організації не передавались.

Херсонською облдержадміністрацією неефективно використано 153,3 тис. грн на сплату заборгованості за виконані роботи на об’єктах, які не експлуатуються, а **Львівською облдержадміністрацією** – 2740,8 тис. грн на погашення кредиторської заборгованості за об’єктами, роботи на яких не завершені.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Поінформувати за результатами аудиту виконання завдань і заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою “Питна вода України” на 2011–2020 роки, Верховну Раду України та запропонувати розглянути результати аудиту на засіданні профільного комітету.

2. Направити відомості про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою “Питна вода України” на 2011–2020 роки, у формі рішення Рахункової палати Кабінету Міністрів України та запропонувати:

2.1. Вжити заходів щодо приведення норм Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки у відповідність із вимогами Закону України “Про державні цільові програми”, зокрема, в частині уточнення строків її виконання та джерел фінансування.

2.2. Передбачати в державному бюджеті видатки на Загальнодержавну цільову програму “Питна вода України” на 2011–2020 роки в обсягах, достатніх для її реалізації.

2.3. З урахуванням змін, що відбулися у структурі центральних органів виконавчої влади, актуалізувати постанову Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 576 “Про затвердження Порядку підготовки та оприлюднення Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні”.

2.4. Забезпечити дієвість Порядку взаємодії та координації роботи, пов'язаної з виконанням Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.2006 № 118, та належну діяльність Міжвідомчої комісії з питань виконання Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України”.

2.5. Зобов'язати обласні та Київську міську державні адміністрації виконати вимоги Закону України від 03.03.2005 № 2455 “Про Загальнодержавну цільову програму “Питна вода України” на 2011–2020 роки” (у редакції Закону України від 20.10.2011 № 3933) і скоригувати та затвердити регіональні та місцеві програми (заходи) щодо забезпечення населення якісною питною водою в достатній кількості.

3. Направити Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту і рекомендувати:

3.1. Відповідно до вимог Закону України “Про державні цільові програми” подати пропозиції щодо внесення змін до Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки в частині уточнення строків її виконання і джерел фінансування.

3.2. Призначити керівника Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки.

3.3. Розглянути питання доцільності подальшого існування Ради з питань якості питної води і прийняти відповідне рішення.

3.4. Забезпечити виконання вимог Закону України “Про питну воду та питне водопостачання” щодо підготовки та оприлюднення Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні.

3.5. З метою уникнення судових позовів підрядних організацій до замовників робіт за порушення умов договорів з оплати виконаних робіт у 2012 році за КПКВК 2751050 розглянути питання погашення кредиторської заборгованості у сумі 10314,0 тис. гривень.

3.6. Визначати у паспортах бюджетних програм та у звітах про їх виконання належні результативні показники.

3.7. Вжити заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень.

Член Рахункової палати

І.М. Заремба

Глосарій основних термінів
до Звіту про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених
Загальнодержавною цільовою програмою “Питна вода України”
на 2011–2020 роки

- **вода питна** - вода, яка за органолептичними властивостями, хімічним і мікробіологічним складом та радіологічними показниками відповідає державним стандартам та санітарному законодавству;

- **водопровідна мережа** - система трубопроводів, відповідних споруд та устаткування для розподілу і подачі питної води споживачам;

- **питне водопостачання** - діяльність, пов'язана з виробництвом, транспортуванням та постачанням питної води споживачам питної води, охороною джерел та систем питного водопостачання;

- **централізоване питне водопостачання** - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;

- **централізоване водовідведення** - господарська діяльність із відведення та очищення комунальних та інших стічних вод за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, трубопроводів, пов'язаних єдиним технологічним процесом;

- **споживач питної води** - юридична або фізична особа, яка використовує питну воду для забезпечення фізіологічних, побутових та господарських потреб.

Додаток 2

Строки та етапи підготовки Національної доповіді відповідно до діючої постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 576 «Про затвердження Порядку підготовки та оприлюднення Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні» та розробленого Мінрегіоном проекту постанови про внесення змін до неї

	Поточна редакція Постанови	Проект Постанови
Січень	Уточнення персонального складу комісії на поточний рік; визначення обсягів і складу необхідної інформації, форми її надання; планування та організація збирання інформації	Визначення необхідної інформації та форми її подання, надсилання Мінрегіоном ЦОВВ, державним колегіальним органам, Раді міністрів АР Крим, обласним, Київській та Севастопольській МДА листів-запитів щодо підготовки матеріалів
Лютий		
Березень	Надіслання Мінрегіоном ЦОВВ, обласним, Київській та Севастопольській МДА листів-запитів щодо підготовки матеріалів	Підготовка матеріалів ЦОВВ, державними колегіальними органами, Радою міністрів АР Крим, обласними, Київською та Севастопольською МДА
Квітень	Підготовка матеріалів ЦОВВ, обласними, Київською і Севастопольською МДА	
Травень		
Червень	Аналіз та узагальнення матеріалів комісією; підготовка остаточного тексту Нацдоповіді	Аналіз та узагальнення Мінрегіоном поданих матеріалів
Липень	Оприлюднення Національної доповіді	Підготовка тексту проекту Національної доповіді
Серпень		
Вересень		Погодження Мінрегіоном тексту проекту Національної доповіді із ЦОВВ, державними колегіальними органами, які брали участь у її підготовці
Жовтень		
Листопад		Оприлюднення Національної доповіді

Схема руху коштів, передбачених у 2012 році за КПКВК 2751050

